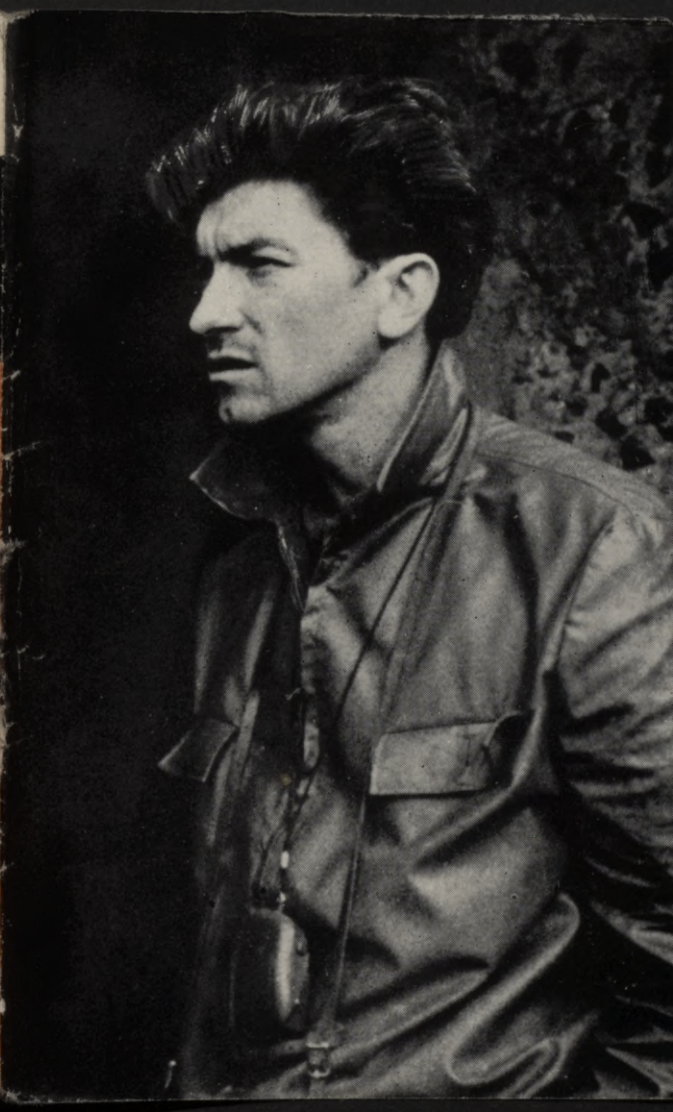
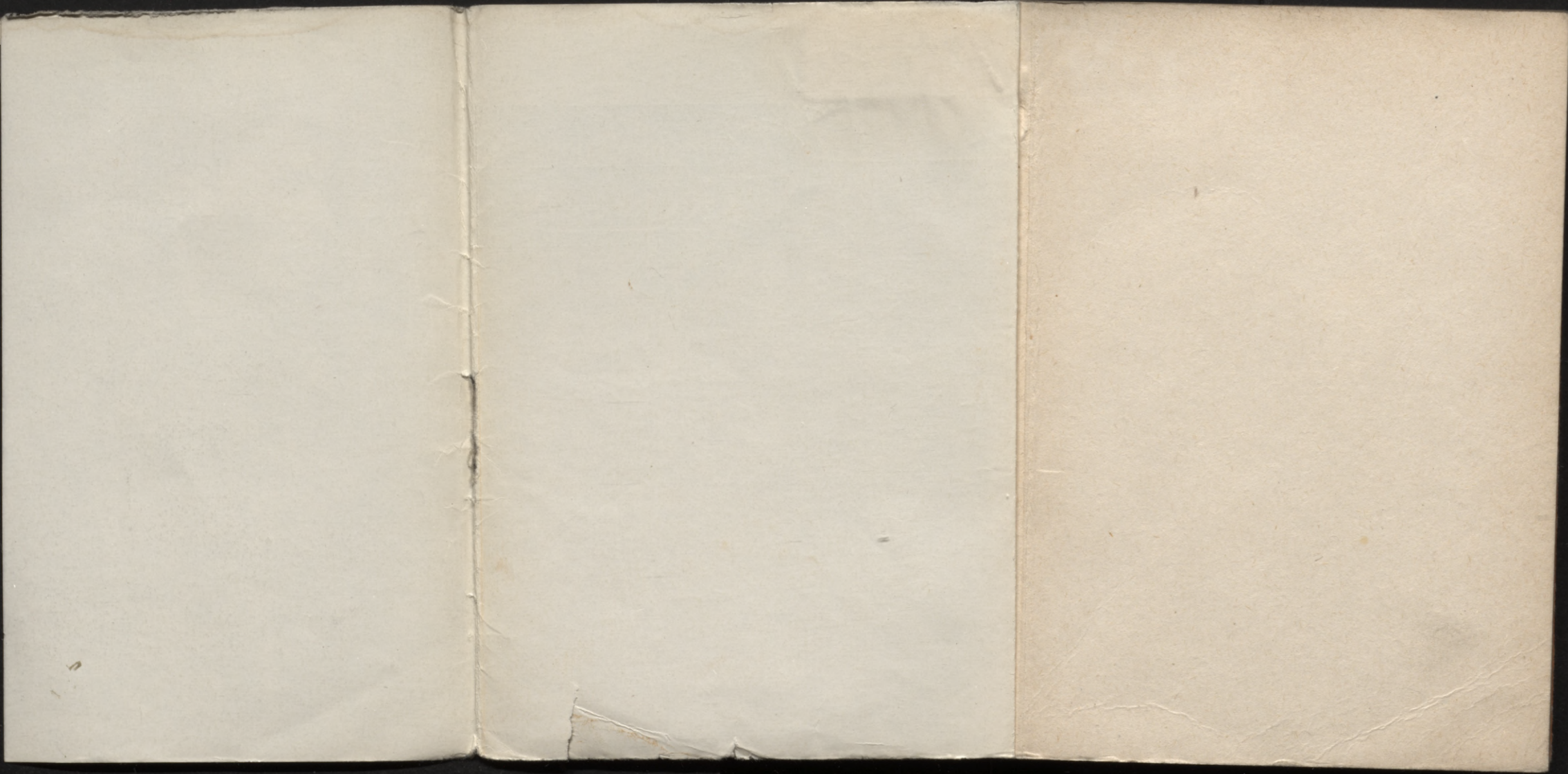
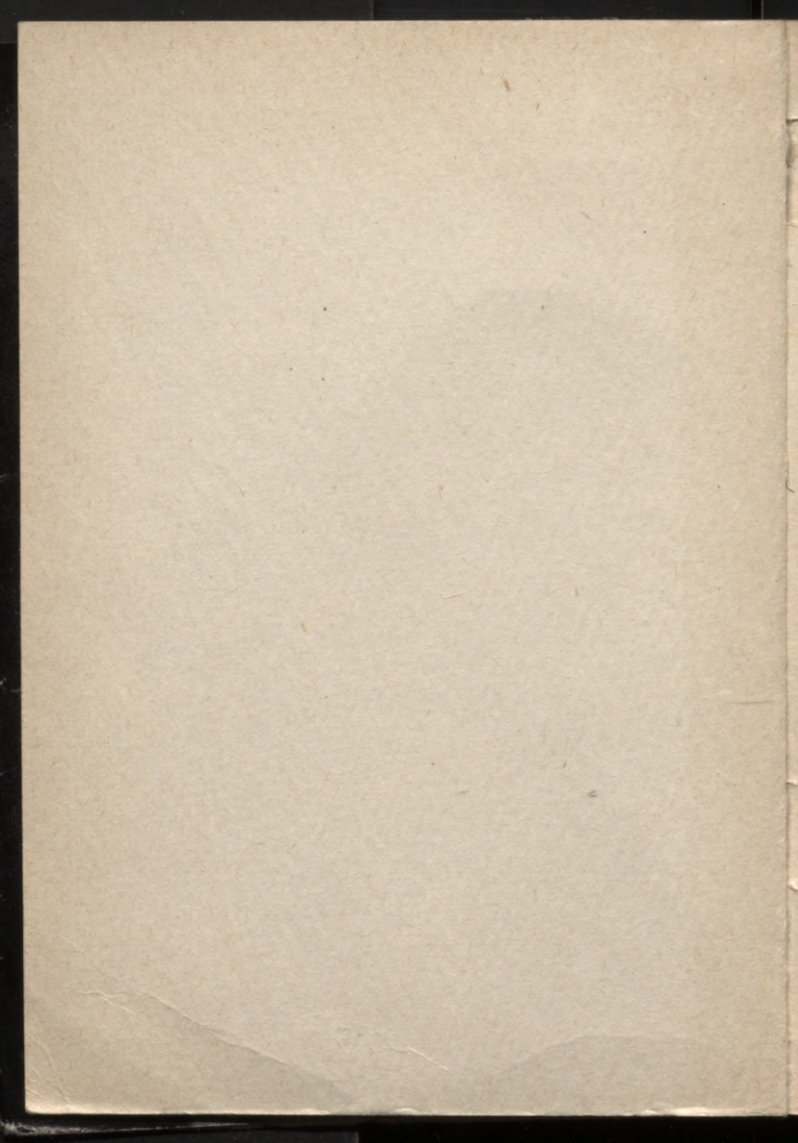

L $\frac{68-1}{44}$

Imants Ziedonis
Esieju sevi

Imants Ziedonis
ES IEEJU SEVI

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
PRESS

L $\frac{68-1}{44}$

L
A

Imants Ziedonis
Es ieeju sevī

Dzejoli

Izdevniecība "Liesma" Rīgā 1968

4-5-7
55-2501

L 2
Zī 084

030906 8886

Vija Lāča Latv. PSR

Valsts bibliotēka

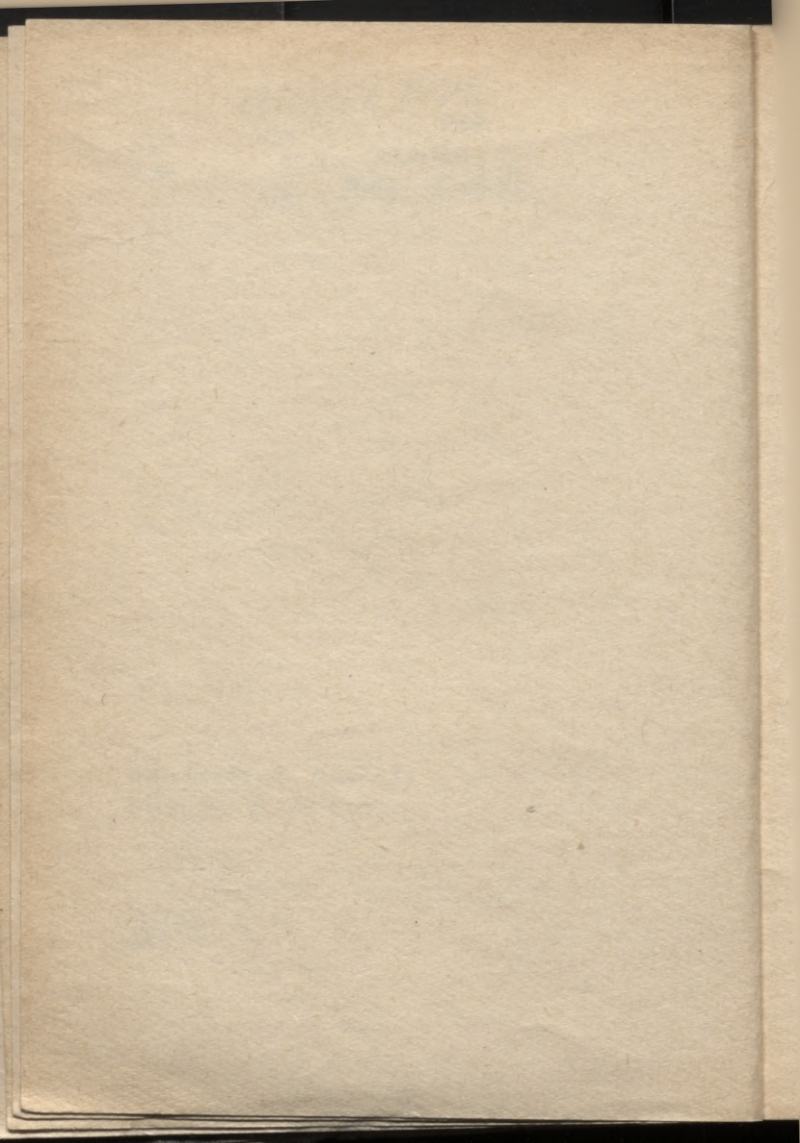
~~88~~ 39.646

Mākslinieks A. Lielais

Fotogrāfs H. Franks

$\frac{7-3-3}{1968-50}$

TEZE — ANTITEZE

PAR TO, KO CILVEKS CILVEKAM

I

Es esmu redzējis, kā cilvēks cilvēku iekāro.
Es esmu redzējis, kā cilvēks cilvēku iekaro.
Kā cilvēks cilvēku ņem un bauda
No katras dvēseles kustības. No katra miesas auda.

Cilvēks var cilvēku grauzt
Dēļ maizes, dēļ slavas, dēļ lupatām
Līdz saules rietam no tās dienas, kad saule aust,
Pa zobam, pa stundai, pa drupatām.

Cilvēks var norīt otru kā pitons
Atbilstoši savas rīkles platumam
Un tad ar baudu un ilgi gremot
Pa molekulai, pa atomam.

Un var kā kokteili cilvēku izsūkt.
Punšs ledu kausē un irdina,
Un tad, kad izsūc visu,
Tad nāk pirmdiena.

II

Bet cilvēki avoti ir.
Es savu galvu uz skujām lieku.
Es padzeros un zinu:
— Tos nevar iegūt.

Tos nevar iztukšot.
Tie ir tik dzidri un tīri...
Tajos ir jūlija mākoņi
Un izkusuši sniega vīri.

Kaut kas no rudens krusas
Un maija salnām.
Es saku paldies eglēm.
Es saku paldies kalnam.

Es saku paldies zemei,
Kas man tevi deva.
Tu esi avots,
Un tevi izdzert nevar.

Es būšu stiprs,
Kad mani soļi cauri laimei un postam ies.
Un, ja tas viss ir sapnis,
Tad labāk lai neatmostamies.

PAR PAŠAPZIŅU

I

Katram ir tādi brīži,
Kad liekas, viņš sabirs un putekļos putēs,
Bet nav cilvēka, kam nav bijis brīža,
Kad viņš viens vesels sevī nebūtu juties.

Dažs viens vesels tāds un stiprs
Jūtas ilgi — cauri gadiem gariem.
Un viņš paspēj aizsiet rīkles
Lieliem ķērķstošu vārnu bariem.

Paspēj izsist sev un citiem
Mušu izraibinātos logus
Un aiz apkakles uzraut stāvus
Tos, kas ātri nogurst.

Jo viņā ir spēku spēks —
Drosme patiesību sacīt.
Arī tad, ja zobs pret zobu
Un acs pret aci.

Arī tam, kas ar aizlauztu spārnu
Kā dzērve tup purvā uz ciņa,
Arī tam kaut vai reizi mūžā
Uznāk velnišķa pašapziņa.

Un viņš redz: glēva neizlēmība
Un biklais muguras kūkums —
Tas viss taču ir
Tikai radošas pašcieņas trūkums.

Visi — ar salauztiem spārniem
Un klibām kājām,
Mēs palikām pusceļā tikai tāpēc,
Ka mēs bailīgi gājām.

Mēs pabēgām malā un gaidījām,
Kamēr citi mums garām nojās.
Bet es eju droši —
Un spārni man ataug!
Kājas iztaisnojas!

Un nervu uz priekšu rauj nervs,
Un dziņu uz priekšu dzen dziņai!
Tā ir vesela bagātība —
Pašapziņa.

II

Vajag lielu pašapziņu,
lai no garāžas pārziņa
dēļ laba rada
iekļūtu vīros,
kas tautas kultūru vada.

Vajag lielu pašapziņu,
lai nevienu citu neņemtu vērā
un no «uteņa» ģipša kaķi
uz postamenta noliktu
pilsētas skvērā.

Vajag lielu pašapziņu,
lai par savu sievu,
kas pēc tavas peldes
no vannas iztīra duļķes,
sacītu, ka viņa ir muļķe.

Vajag lielu pašapziņu,
lai domātu,
ka Mocarts aizgāja bojā tikai tāpēc vien,
lai restorāna orķestrī
banalitāte caur surdīni lien.

Un, redzi, ko visu tā var un drīkst.

Un, redzi, dzīvo.

Un neiznikst.

PAR ACIM

I

Cilvēku acis ir kā ezeri,
Debesu zilie un dziļumu melnie,
Un acīs, tāpat kā ezeros,
Cilvēki peld un slīkst.

Es izglābos no šiem ezeriem,
Diviem ziliem un diviem melniem,
Bet noslika mani draugi,
Un es tos vairs neredzēju.

Jo ezeri pamazām aizaug,
Aizaug ar vilku vālēm,
No kuru mīkstajām pūkām
Vēl mīkstākus spilvenus taisa.

Es pazīnu meiteni.
Viņai acīs debesu zilās
Šaudījās mazi un mīļi
Kurkulēni.

No kurkuļiem izauga vardenes,
No gliemeziņiem — gliemji.
Draugus, kas guļ zem dūņām,
Es vairs neredzēju.

II

Es ticu ezeriem,
Kuru krasti ir stāvas kraujas.
Ak, ja dievs būtu apjēdzis — krastos
Tikai klintis likt!
Lai nevar tajos iemērk
Katrs savas netīrās sauļas,
Mērk savu purnu
Un vispār klātu tikt!

Es ticu ezeriem,
Kuru krasti stāvus dzelmē skrien.
Es redzu tos nomodā,
Es redzu sapnī tos.
Tajos ūdensrozes
Neaug tikai tāpēc vien,
Lai tajās muļķa peldētājs
Sapītos.

Es ticu ezeriem,
Kuru krasti nav līgani, stiegoši,
Bet ar kritienu aizsniedzami,
Un, kam nav bail, tie no klintīm lēks.
Es zinu, ka dūņas tos neaprīs.
Tie nav miegoši,
Un manus draugus
Dūņas man neaizsegs.

Ja tādos ezeros
Pazūd vīrs pēc vīra,
Tad tas ir ezers,
Kas paņemt drikst.
Es redzēšu draugus no krasta
Ezera dzelmē tīrā,
Un nebūs ne bail, ne žēl —
Lai viņi slīkst!

PAR VIENTULIBU

I

Es vairs nevaru viens pats
Iet tais mājās un ceļu prasīt.
Es vairs nevaru viens pats
Pēru Gintu un Faustu lasīt.

Man nav spēka vienam
Ar sevi izcīnīt kauju,
Un man nav spēka vienam,
Kad no rītiem es kājas auju.

Lielā priekā man skumji,
Un liela laime man sāp.
Es gaidu, lai tu,
Lai tu pār manu sliexsnī kāp.

Jo gaiss tik smags...
Nakts kā izsalcis suns no manas dvēseles laks.
Es lūdzu aizejošo dienu:
— Neatstāj mani vienul —

Sonakt taigas malā iznāks pinkains lācis
Un, neticis pāri, rēks pie manas dvēseles krāces.
Es redzu viņu cauri vakara blāzmai jau brienam.
Neļauj man palikt vienam!

Kalnās jātnieki šonakt atkal krācēm pāri netiks,
Balti krāčoši viņi celsies zirgiem un jātniekiem pretī.
Es redzu jau viņus stiprāk somas pie sedliem sienām.
Neļauj man palikt vienam!

Katru nakti viņi jāj pilni nepielūdzama kvēluma.
Un nekad viņi nenogurst. Un nekad viņi nepazīst
žēluma.

Redzi, sarkani džigiti no vakara blāzmas jāj.
Mani vienu,
mani vienu neatstāj!

II

Atstājiet mani! Ļaujiet man vienam būt!
Es zinu to dziesmu, ko dzied lapas, kad rudenī trūd.
Es zinu to ceļu, pa kuru dūmi debesīs zūd.
Atstājiet mani! Ļaujiet man vienam būt!

Atstājiet mani! Un ļaujiet man vienam iet!
Es zinu, cik skaisti pusnaktī pūce dzied.
Es kokus kā cilvēkus jūtu. Un tie mani kā koku jūt.
Atstājiet mani! Ļaujiet man vienam būt!

Es negribu ar jums ēst maizi un pacelt skanošas glāzes.
Kad man pār galvu aizlido dzērvju kāsis,
Es aizeju.
Kad es esmu viens, nekas manī nepazūd.
Ļaujiet man vienam būt!

Noņemiet no mana pleca savas rokas!
Lai paliek ar mani mana nelaime un manas moka.
Man jāsaprot pašam, cik dziļi un kas manī trūd.
Ļaujiet man vienam būt!

Manu prieku ļaujiet satikt man ceļā vienam.
Es nebridišu to braslu, pa kuru mēs visi brienam
Es negribu uz jūsu striķa kā kreklis starp krekliem žūt
Ļaujiet man vienam būt!

Vai jūs zināt, cik grūti ar savām saknēm karot?
Vai jūs zināt, cik grūti no maza pumpura žuburos
zarot

Jūs es iegūšu pēc tam. Tagad gribu es sevi gūt.
Ļaujiet man vienam būt!

PAR PASPĀRVĀRESĀNU

I

Visgrūtāk ir pašam sevi nest.
Smaga smaga ir nevarība.
Kā skudra ap milzīgu smagumu
Cīnās ap to griba.

Jūs visi, kuriem nevarība
Kaulos rūš,
Jūs zināt, ka kokiem augļu nebūs.
Nekā nebūs.

Visgrūtāk ir savas dusmas nest,
Apspiest un valdīt
Un viena otra sētas vārtiņus
Gabalos nesaskaldīt.

Bet tā ir pieņemts, ka jāsavaldās.
Tā vajag. Tā klājas.
Kaut niknums tevī nosmacē labo,
Zults krājas un krājas.

Grūti ir savu lielību nest
Un nelielīties, kad var lielīties.
Es saku: «Esmu slapjš no sviedriem.»
Bet es esmu
Citu sviedriem pieslaucīts dvielītis.

Kad vajag vienkārši iet un darīt,
Vienkārši kartupeļus stādīt,
Man gribas runāt. Pāplest rokas
Un to lielo līdaku rādīt.

Un tā tu sevi nes. Smagi un grūti.
Vēl solīti, vēl un vēl.
Citu jau sen tu nosviedis būtu,
Bet sevi nosviest — žēl.

Un tevi lamā, par tevi smejas,
Un reizēm tu pats sev rieb.
Tādi mēs esam savās bēdu lejās,
Kaš paši sevi stiepj.

II

Pašam sevi nav viegli nest.
Nav jau viegli, bet es to varu.
Es pacēlu roku pret brāli. Un tāpēc
Es to nolaužu tagad kā zaru.

Es nepiedevu savai kājai
Tikai tāpēc, ka kritu.
Es ataudzēju sev citu roku
Un kāju sev dabūju citu.

Es pats savus zobus noriju
Tikai tāpēc, ka par citiem tie smējās,
Un ausis, kas tiksmīgi kustējās,
Kad cilvēki rējās.

Ķirzaka pamet ķērājam asti
Un aizbēg nenoķerta.
Cilvēks domā, ka viņa galva
Ir daudz ko vairāk vērtā.

Viņš aizstāv savu galvu arī tad, kad tajā
Jau pret jaunību skaudība kāpelē,
Un nejūt, kā galva no iekšpuses pamazām
Sapelē.

Es atstāju galvu kā ķirzaka asti
Ķērājiem — spriedumiem veciem.
Es norāvu galvu sev divas reizes
Un uzliku jaunu uz pleciem.

Lai manai meitai ir lepns solis,
Lai dēls mans neizaug greizs,
Ja vajadzēs, noraušu pats sev galvu
Trešoreiz

PAR DARBU

I

Vai nejutat jūs darbu smirdam?
Ja tu vēl nejūti, tad od!
Nu, kas ir darbs? Nu kas tas ir — darbs?
Darbs mēsli ir, ko zemei dod.

Lai saulespuķe saulē brīnās
Un lai tu maizes rikā kod,
Tā mums šai dzīvē jānocīnās
Un šitā zeme jāmēslo.

Darbs mēsli ir — to saprot daudzi,
Un to ikkatrs saprast var,
Ka darbdiena ir mēslu kaudze,
Ko izārda un zemē ar.

Es nebrīnos, ka daudzi, daudzas
Par sapņiem un par ilgām smeļ,
Jo taču visas mēslu kaudzes
Ir jāizārda **dvēselei**.

Un tā var pagurt. Tai var apnikt.
Tad ir līdz kaklam. Nevar spēt.
Var prieku pazaudēt. Un sapni.
Un var pats sevi pazaudēt.

Ir laimīgie, kas sevi atrod
Un darbu, kuru mīl un prot,
Bet cik vēl stundu dienā katrā
Kā mēslus ārdām negribot . . .

Un tā ir dzīves tiešamība.
Un nav ko kautrēties. Tā ir.
Un smird šī nepieciešamība?
Jā, smird.

II

Nu, kas ir darbs? Pats tu, pats es.
Ne cirvis, ko tu rokā nes,
Ne dakšas, ar ko kūti mēzt,
Ne tas, ka bērni prasa ēst,
Ne tas, ka vēders maizes kauc,
Ne tas, ka vajag naudas daudz,
Ne goda raksta dotais gods.
Darbs piedzimstot tiek līdzī dots.
Kā divas rokas un kā sirds.
Kā neveiksme, kas stāv un ņirdz.
Kā kaut kas tāds, kas tikko most,
Sāk sevī augt un moka nost.
Kā sēklas čaulā asns milst,
Tas tevī laužas tumši zils,
Tas tevī tumši sarkans kāpj
Un šola, izpilda un krāpj.

Pār mani saules gudrā acs.
Pār mani mēness zelta rats.
Kas esmu es? Es esmu pats.
Kas ir mans darbs? Tas ir tas pats.
Balts gaismas stars lūdz, lai tu laid.
Melns izmisums, kas tevī vaid
Un nokrīt pārguris, un snauž,
Bet atkal pieceļas un lauž,
Un pakrīt pārguris un mazs,
Bet kaut kur zvaižņu mirdzums ass
Sauc atkal tevi, tevi ceļ,
Darbs tevi dzen, darbs tevi dzeļ,
Darbs tavos nervu galos trīc.
Darbs, bērnam dzimstot, piedzimst līdz.

Tāda ir mana zeme. Stārķiem ir mazi balti bērni,
Un visi mās lidot.

PAR KAJSĻAUKĪEM
UN KĀDU IZMISIGU VELESANOS

I

Es redzu, kā tevi aprīs
Taksometru acis ļaunās.
Ja es būtu kaprīzs,
Es tiem ietriektu akmeni žaunās!

Pilsēta slāpst
Kā pusdzīva zivs, vārstot žaunas.
Es redzu, kā tevi aprīs
Taksometru acis ļaunās.

Man nevajag daudz,
Tikai dvēseles dažas,
Kurām var ticēt,
Ka tās dos ražas.

Man nevajag daudz,
Tikai vienu mugursomu.
Pusi tajā maizes
Un pusi — domu.

Pilsēta glaimo.
Vakaros banālos
Tu būsi gulbis
Kanalizācijas
Piekanalizētos
Kanālos.

Kad noguris rīts
Tavas nogurušās krūtis braucīs,
Mani vēji tavā pilsētā
Kā kājslauķi kājas slaucīs.

II

Es nudian nemaz nelicu,
Ka šo meiteni cits vēl tā mīlēs.
Vai jūs redzat, cik dziļi tā nirst
Un cik dziļi meklē mani dzīlēs.

Kādā svētā pārliecībā grib
Tieši dzelmē viņa mani atrast.
Redzi, kā tā meklē atvaros
Un pie dzelmju siekstas katras.

Redzi, kā tā dzelmē tumsu plēš,
Meklē straumju strāvās manas pēdas.
Vai jūs zināt, kāpēc izmisums
Viņai acīs un tik dziļas bēdas?

Kāpēc, elpai trūkstot dziļumā,
Viņai tāda spīts un bail nav noslāpt?
Kāpēc viņa bezspēkā nesastingst
Auksto strāvu un avotu joslā?

Es nezinu, vai pasaulē ir
Vēl kaut kas tik patiess.
Es zinu — viņa augšā vairs neiznirs,
Ja neatradīs.

Kaut kur izmisumā viņa nirst,
Dzelmju zālēm plivojot matos,
Un es stāvu, un velns viņu zin,
Kāpēc kanāla gulbjos skatos.

Man tur jābūt. Es tur neesmu.
Vai tie būs meli, ja es niršu pie viņas?

— — — — —
Vai tiešām viņas dvēsele paliks
Uz manas sirdsapziņas?

PAR MILESTIBU UN JĀŅTĀRPIŅIEM

I

Mīlestība — kompromisa spēle.
Piedod... samierinies... visi tā...
Nav nevienam nokaltusi mēle,
«Nē» vietā kas bija teicis «jā».

Neieceri baltu zvaigzni tālē,
Nedomā, ka tev jau pieder viss!
Mīlestība — jāņtārpiņi zālē,
Divu jāņtārpiņu kompromiss...

II

Ko tu raudi, ko tu lūpās kod?
Mīlestība neko nepiedod.

Apvainota, nežēlīgi salta
Debess velvē deg kā zvaigzne balta.

Spīgo baltais, tīrais, lepnaiss «jā» —
Pāri jāņtārpiņu «visi tā...».

Tuvu zemes skurbie ziedi tvan.
Tālu zvaigzne liesmo «Tici man!».

PAR PRĀTU, SAPRĀTU,
EMOCIJĀM UN AFEKTIEM

I

Apturi vārdu, kas karsts
Laužas augšup no sirds līdz mēlei!
Iemācies valdīt sākumu,
Sākumu pašu šai spēlei!

Atceries, kad pār muguru skrien
Uztraukuma saltā skudra:
«Runāt ir tikai sudrabs,» —
Teica kāda tauta gudra.

Nesīt savu dūri
«... divi trīs» — uz reizi tāl
Turi savu dūri līdz «desmit»
Kābatāl!

Valdi savas acis, lai neredz,
Ka tās izmisumā zvēro.
Citiem lai liekas, ka rāmi,
Mierīgi visu tu vēro.

Piere lai nesaraucas!
Nāsis lai neieplešas!
Apdomā, apvaldi, savaldi
To, kas krūtīs plešas!

Nesper savu zibeni trešo,
Kur divi jau zibina!
Pirms tu ko dari,
Tev vēl jāizdibina.

Trenē apturēt dūri.
Apturēt vārdu un aci.
Nestreb karstu putru.
Tas ir viss, ko tev gribēju sacīt.

Pa pasauli raibo
Tu krizdams un klupdams maldīsies,
Ja tu neklausīsi
Un nesavaldīsies.

II

Ko tad man tagad darīt?
Pielikt dzejolim kā vēnai dēli?
Redzi manu kvēli! Redzil
Uzmet tai savu pēlil

Uzmet tai savu pēlil
Iegrūd tai rīklē surdīni!
Iegrožo manu dvēseli!
Slāpini viņu, gurdinil

Tu esi zirgs, kas nekad
Nepārlēks pār ilksi.
Un dūri no kabatas
Tu pēc «desmit» vairs neizvilksi.

Nekad — ne pēc «desmit», ne «trīs»,
Vai pasaule slikta, vai laba tā.
Vienmēr tu dūri rādīsi
Tikai kabatā.

Es esmu rīkle un acs —
Ļauj man kliegt!
Nemēģini manu dūri
Lejup liekt!

Redzi, mani uztrauc, ka jau,
Kad dzīve mums vēl nav ne pusē,
Mazāk ir to, kas kliežs,
Vairāk ir to, kas klusē.

Un tas «runāt ir tikai sudrabs»
Arī mani dziļi skāra:
Vai tauta, kas mīl tādu zeltu,
Nav savtīgi iedzīves kāra?

Uzkar savai gribai kaklā:
«Slēgtal Kamēr izdibina.»
Es tā nedarišu.
Es esmu pats sava mīna.

Viss var uziet gaisā,
Kamēr izzinās, zinās,
Kamēr aprēķinās,
Kamēr izdibinās.

Tikmēr ugunī, kas nedeg,
Vismaz benzīnu būšu lējis,
Pie stūra būšu stāvējis
Un zagli rējis.

Un, ja tu domā par manu labklājību,
Par prestižu un par miesu,
Tad labāk es gribu būt suns,
Un man pietiks ar suņa tiesu.

PAR NEUZTICIBU
UN UZTICIBU

I

Varat pie manis ienākt,
Varat projām iet, —
Visas durvis ir vaļā,
Visas durvis ir ciet.

Draudzēties nāciet vai tenkot,
Ciemoties nāciet vai sērst, —
Vienmēr durvis jums atvērs,
Mūžam jums neatvērs.

Un lai cik jautri pie manis
Dies, glāzēs lies un ies,
Vienmēr jums glāzēs ielies,
Mūžam jums neielies.

II

Viņi man teica,
Lai griežos atpakaļ:
Drīz būšot sniegs
Un tevis vairs nebūšot
Taigas būdā
Pie Vienatnes upes.
Neticu viņiem!
Ceļš vairs nav tāls.
Vēl šķiltavās uguns,
Maisiņā — sāls
Un nedēļai — tēja.
Pēdējās maizes
Un spēka man pietiks
Līdz tavam sliksnim.

PAR KRŪZEM, KAS PLIST,
UN KRŪZEM, KAS NEPLIST

I

Izlijušu ūdeni nevar vairs sasmelt,
Ieplīsis kauss vairs neskanēs.
Nezinu, kā, bet es ieplīsis esmu.
Ieplīsuši esam visi mēs.

Dvēselē tā kā ieplēstā krūzē
Sūkalas, alu vai medu lej —
Ieplīsums sāp un ieplīsums rūšē,
Plīsums kā nervs cauri dvēselei skrej.

Dvēsele nemāk un dvēsele nevar
Saturēt laimi, ja plīsums tai.
Dvēsele nevar to laimi, ko deva,
Iznest caur dzīvi līdz mūžībai.

Beļ, ja nu krūze nejūt, ka plīsums
Viņā jau sācies, — jel nesakiet!
Ļaujiet, lai viņa kaut brīdi īsu
Pilna ar medus smaržu zied!

Ļaujiet, lai viņa tic, ka vēl jauna —
It kā tik tikko no cepļa un skan!
Nerādiet plisumu smalko un ļauno,
Nerādiet citiem, ne viņiem, ne man!

— — — — —
Mums cepļi negailēs, citiem tie gailēs.
Mūscepļu pelnus jau aiznesīs vējš,
Bet man ir krūze blakus un bailes,
Ķa to vēl tālāk kāds neaizplēš.

Ak, kas par muļķībām, dvēse nav krūze,
 Dvēse ir saturs, kas krūzē liets.
 Ja krūze plaisā un ja krūze rūšē,
 Dvēsele aizbēg kā bišu spiets.

Dvēse nav krūze, dvēsele nav tā —
 Veidota vienreiz un vienreiz plīst.
 Dvēsele pēc savas krūzes jautā
 Un no krūzes krūzē līst.

Dienas ir krūzes, un darbi, un gadi,
 Krūze var mīlestība būt,
 Krūzē var tava dvēsele radīt,
 Un krūzē var tava dvēsele pūt.

Prasiet, kas dvēseli sauc un vajā,
 Kāpēc tā krūzes plaisā un plīst?
 Prasiet, kāpēc viņa nepaliek tajā
 Sausajā krūzē, kur puķes vīst?

Dodiet to krūzi, turiet to krūzi,
 Turiet to krūzi, lai nesaplīst!
 Cik daudz dvēseļu bez savas krūzes
 Aiztek pa grāvjiem, pa renstelēm līst.

Dodiet man krūzi tādu, kas neplīst,
Tādu, kur dvēsele putojot šņāks!
Rādiet to cepli, kur ir tas ceplis,
No kura mana krūze nāks!

Oh, kādas krūzes! Oh, skaistas visas!
Iznāk no cepļa un garām iet.
Šī drīzi plīsis, tā drīzi plīsis,
Labi, ka mana vēl ceplī dzied.

PAR BANALO ELLI
UN SILTU BALTU PIENU

I

Labi cilvēki nav interesanti.
Parasti pie labajiem jau neiet.
Smēja Mikelandželo un Danti.
Nu tad ejiet! Kur jūs gribat, ejiet!

Pašā banālākā ellē ejiet
Pliekanības vellam mālus mīcīt!
Esiet interesanti un smejiat,
Visas anekdotes ņemiet līdzī.

Visas pikantērijas, cik zināt.
Kura sieva krāpj un pievil vīru.
Atejvietās dvēšles izkariniet,
Savas dvēseles kā mušpapirus.

Lai kā mēslu mušas nevalodas
Jūsu dvēšles mušpapīram aplīp,
Jūsu acis lai kā stikla lodes
Spīd uz kafijgalda vienā aplī,

Mēles tā kā slotiņas lai slauka
Dāmām ausu liekšķerītēs glaimus.
Tas nekas, ka vēlāk teiksit: m ,
Apzviēsīt un ķiķināsīt zaimus.

Ņemiet kokteiļstiebrīņus un pūtiēt
Slepus citu glāzēs, citu vīnā!
Citi dzers. Ja zinās, tiem būs grūti,
Bet jūs stāviet pāri lepnā smīnā!

Kam caur dvēseli un kam caur miesu
Pēdējam jūs savu «kandžu» dzināt?
Kam jūs tālāk lemsit trulo tiesu —
Notrulināt, notrulināt, notrulināt?

Labi cilvēki ir garlaicīgi.
Viņi nemirdz. Tāpēc — mirdziet, mirdziet!
Esiet jauni, esiet jautri, esiet sīki!
Dzejolim ir beigas. Nu tad ņirdziet!

II

Atrastu galu šim kamolam,
Varētu no jauna tīt.
Vajadzētu vienu labu un rupju
Kamzoli noadīt.

Vajadzētu sākt no gala.
No visas tiesas.
Atradišu galu kamolam,
Noadišu zeķes biezas.

Sapnī es labības šķūnī
Redzu kā sentēvu pili.
Bet visskaistākie sapnī man rādās
Kāpostu lauki zili.

Tā zeme, kur govis laiza
Propelleru ausis telēm
Un cilvēkiem katram sirds vietā
Pa miltainam kartupelim.

Ai, kartupeļu sirdīs!
Ai, agrās, ātraudzīgās!
Un arī jūs, kas būs vienmēr,
Kā cūkrācentiņi sīkās!

Cik skaisti visi smilšaini!
Nav nemaz smalki un glauni.
Iestādi zemē — un izaug
Deviņi jauni.

Atradišu galu kamolam!
Atkal visu no gala tīšu.
Vienu labu un rupju
Kamzoli noadišu.

Vienas labas zeķes.
Dūraiņu pāri vienu.
Gribētos rītos un vakaros
Tikko slauktu siltu baltu pienu.

Vēl jau labi cilvēki esot —
Kaut kur pie Madonas, kaut kur pie Priekules,
Tikai jātiek laukā no tā strupceļa,
Kurā esmu iekūlies.

PAR TO, KAS IR KĀPJU GALĀ,
UN VAI TĀ IR

I

Es lēni kāpju lielas kāpes,
Un kāpju galā liels NEKAS.
Arvienu retāk uznāk sāpes,
Arvienu retāk — asaras.

Un es jau nemāku vairs smaidīt,
Kaut kur ir pazudis mans prieks,
Un kaut kur tumšā sakņu alā
Guļ lielais Vēzis Vientuļnieks.

II

Kur jūs esat, vecie zēni
Kulakiem kā laukakmeņiem,
Pirkstiem tā kā plostu cemmēm,
Matiem tā kā ežu spurām?

Atnāciet, un kailām dūrēm
Dzīsim naglas sienās!

PAR SIRDĒSTIEM, EZI UN ABRU

I

Dzīvojam uz vienas planētas,
Guļam, strādājam, ēdam,
Bet dienas aizžvadz kā pliekanas monētas,
Pilnas sirdēstiem un bēdām.

Es eju pa pasauli, nezinu, kā
Un kur savas bēdas remdēt.
Es ieeju pie sava priekšnieka
Un prasu, vai viņš negrib dzemdēt.

— Var jau, — viņš saka, — neviens neaiziedz,
Bet pašlaik ir dzemdēt grūti,
Jo bērni, redzi, kā piedzimst, tā kliez,
Un bērni prasa krūti.

Un tie krīt uz nerviem ar savu «kāpēc»,
Un ļoti ātri novalkā drēbītes.
Man liekas, ka šodien ar bērniem tāpēc
Labāk nepīties.

Es gāju tālāk ceturīt
Un savas dusmas līdzī sev stiepu.
Es pacēlu roku: — Hei, šoferīt,
Tu brauc ar tukšu riepu!

Viņš nosmējās, aizbrauca, bet es lādējos:
Vai viņš negrib vai nemāk?
Trīs riteņi bij pareizi? Jā, es redzēju tos,
Bet viens bij zemāk!

Telefona automāts. Es iznāku ārā:
— Jūs zināt to veco teiku?
Nedarbojas. Tā viņš ir. Ko lai dara.
Tikai aprija divkapeiku.

Neklausīja — nākošais gāja.
Iznāca. Nākošajam vēstīja.
Katrs nākošais automātu nolamāja.
Bet kāpēc viņš savu divkapeiku dēstīja!

Vai kā malēnietim viņam bij prātā,
Ka tā izaugs un ziedēs ziedos?
Bet vēl tagad stāv rinda pie vecā automāta,
Un vēl katrs savu divkapeiku ziedos.

Es esmu jūsu brālis, es esmu jūsu rads,
Bet man nav kur savas bēdas remdēt.
Galu galā — taču nevar visu viens pats:
Pumpēt riepas,
Labot automātus
Un bērnus dzemdēt.

II

Mana atnākšana
Man sākumā likās
Nevajadzīga un lieka.
Tagad man te iepatikās,
Jo šī dzīve ir pilna prieka:

Es ņemu savus puikas,
Lieku laktā
Un kaļu, ka smēde rūc.
Es kaļu puikas, kurus liek kaktā,
Plēš aiz ausīm,
Bet kurus ceļš gaida grūts.

Es kaļu puikas, kuriem nav mēra
Un mērenības trūkst.
Tie smird pēc pulvera
Un pēc sēra,
Un, kad iesper mucā, tad ūdens čūkst.

Es mīcu savas meitas
Abrā javā,
Un tās briest un rūgst.
Ja ir īstie milti —
Un abrā savā.
Tad abrā vietas trūkst.

Es mīcu, es kaļu,
Es ūdenī grūžu,
No desmitiem viens iznāk — čiks.
Bet deviņi skatās
Ar aci drošu
Un mierā jau nepaliks.

Ar vienu aci
Puikas es kaļu,
Bet otra vēro un redz,
Lai rudzu miltos
Nav kukurūzas daļa
Un garoza neatlec.

Uu, kad es kādu redzu,
Kas sevi žēlo
Un pats nezina, kā viņam trūkst,
Tad es prasu: — Vai tev ir
Viena ēze, kas kvēlo,
Un viena abra, kas rūgst?

* * *

Es jums atdodu:

savu nespēku un bēdas,
savas ceļa granti atmitās pēdas,
savu vilšanos mīlestībā un draugos
un tās stundas, kad es kā apjucis apkārt raugos.

Jūs man sakāt:

— Neapstājies! Ej!
Tu vēl nezini, cik daudz ceļu ir pasaulei. —

Es jums atdodu:

savu lapsas asti un lišķīgo mēli,
vilka zobus un šakāļa acu kvēli,
savu divkosību un iztapīgumu
un savu padevīgo muguras likumu.

Jūs man sakāt:

— Ej ar cilvēkiem, kam taisna mugura un taisna
valoda,
un taviem baložiem pašiem būs sava paloda,
un taviem stārķiem pašiem sava lizda būs!
Ej ar taisniem! Viņi tev muguru taisnu izdabūs.

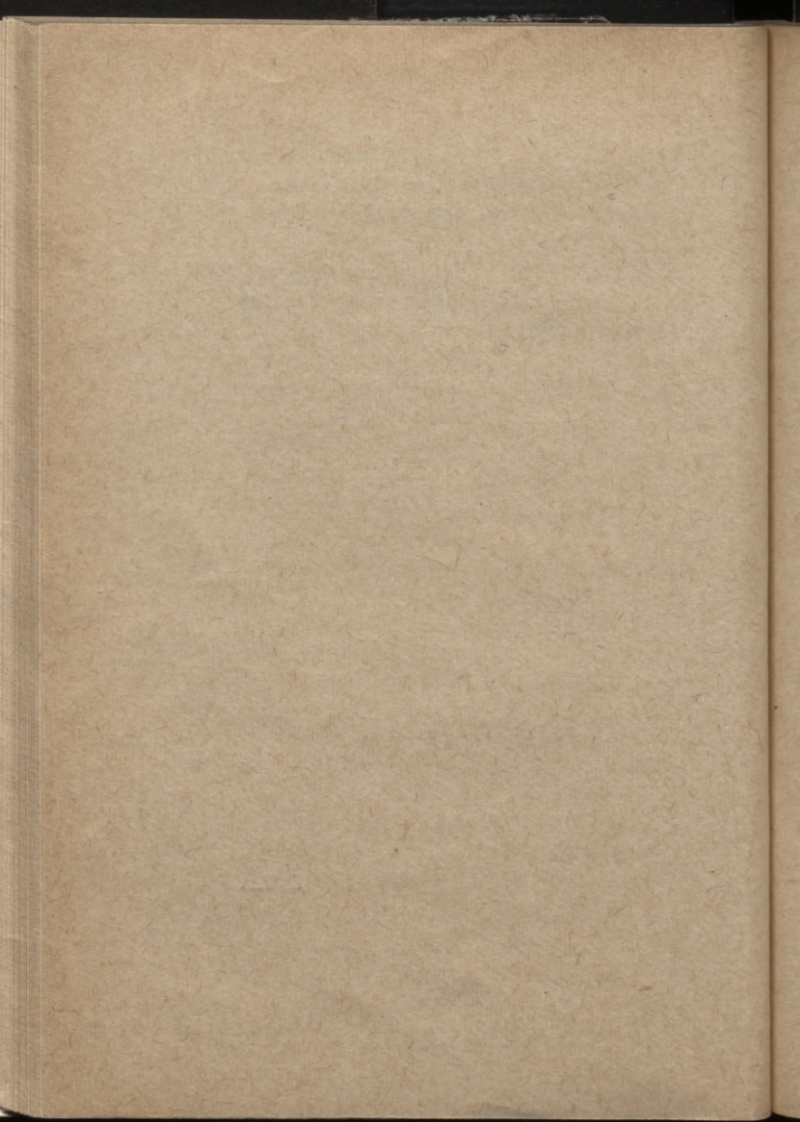
Es jums atdodu:

savas ēzeļa ausis un plātību,
savas tukšās runas un savu neasprātību.

Tagad visu, kas man ir, es jums esmu devis,
— Tā nav ne puse no tevis, —

jūs man sakāt.

△△

PAR DZIVES APLIECINĀJUMU

Man nav jāapliecina
adatas pakaļgals,
kurā iever diegu,
bet adatas smaile.

Man nav jāapliecina
martena krāšņu varenums,
bet neatrastās rūdas
anomālija.

Man nav jāapliecina
lakstīgalu koris,
bet pirmā cīruļa
pusaizsalusī rīkle.

Man nav jāaplicina
Dziesmu svētku koris uz Mežaparka estrādes,
bet vistālākā korista
no vistālākām mājām
sabrīstās kājas un izgludinātā prievīte.

Tas, ko visi redz,
apēd to, ko visi neredz.
Katru dienu mums ir
zvīņas uz acīm.

PAR VJETNAMU, PASTKASTĪTI
UN SAVAS SETAS VĀRTIEM

Dārzā briest āboli.
Jānītis pienu dzer tikko slauktu,
Un negribas iet līdz vārtiņiem —
Tur ir pastkastīte,
Un tajā ir Vjetnama.

Es satieku draugu, viņš saka:
— Ja degs mana roka...
Ar otru vien es to nespēšu nodzēst.
Vai tu man... — Jā, — es saku.
— Atnāc, es tev pārsiešu.

— Jā, — viņš saka. — Pārsiesi...
Bet tad, kad mana roka degs...
Vai tu man... — Ko lai atbild?

Mana roka nedeg.
Siens ir sapļauts,
Jānītim piena pietiks,
Un sieva man ir kā saulespuķe.

Dārzā briest āboli,
Un negribas iziet aiz vārtiņiem.
Mana laime — tepat.

Bet naktī es atmostos — deg mana roka!
Deg zeme, klieudz saknes zem katra koka,
Un debesis rēc un nāk uz leju.
Kāds ar liesmainu ķepu pārplēš man seju,
Un caur avioindi un napalma sārziem
Es izlaužos līdz savas sētas vārtiem
Un kliezdu pēc biedriem:
— Kamēr nav par vēlu,
Glābiet manas rokas,
Manu saulespuķi
Un manu dēlu!

Pie katras sētas vārtiem
Ir pastkastīte,
Un tajā ir Vjetnama.

UZ SEVČENKO PIEMINEKĻA KĀPEM

Redzi, tēv,
Es nāku no tālas zemes
Un man ir grūti kāpt
Pa tavas patiesības akmeņiem.

Es nevaru vieglu roku
Pacelt tostū par tevi,
Smagas ir tavas glāzes,
Un smags ir tavas patiesības kauss.

Es kāpju noliektu galvu.
Lejā koris raud tavas domas.
Es kāpju noliektu galvu
Un akmenī raugos pie kājām.

Katrs solis ir cīņa par sevi.
(Ne par tevi. Tu jau sevi esi izcīnījis.)
Cik mocoši grūti ir aizsviest
Kaut vai nieku no sevis!

Grūti aizsviest plāpīgus melus,
Ja tajos ir kas klausās
(Runāt tāpat par neko —
Tie taču arī ir meli!).

Grūti aizsviest savu plecu,
Uz kura slavinot biedri,
Uzšuves paši gaidot,
Dzejas maršala zvaigzni šuva.

Un es domāju smagu domu:
Varbūt atskaldīt sirdi pa drumslai,
Atskaldīt viņas «varbūt»
Un atskaldīt viņas «laikam».

Atskaldīt viņas «gandrīz»,
Viņas «it kā», «nez vai» un «diez vai»,
Lai paliktu viņas «jā»,
Lai paliktu viņas «nē».

Redzi, tēv,
Es nāku no tālas zemes
Un man ir grūti kāpt
Pa tavas patiesības akmeņiem.

* * *

Mēs dzimstam no tēva,
Mēs dzimstam no mātes,
Dzimstam gultās, migās un lizdās.
Bet galvenais tomēr
Nav tēvā, nav mātē,
Nav galvenais gaiļos, ne vistās.

Bet galvenais — ja tev prasa: — Pasaulei
Ir mala?
Atbildi: — Nav malas!
Jo galvenais ir
Ne gaiļos, ne vistās,
Bet tais cāļos, kas mostas zem čaumalas.

Jo ir tādi gaiļi,
Un ir tādas vistas,
Ēd, ēd, kluks un vēderus taucina.
Bet ticiet knābim,
Olas čaumalā knābim,
Kas klaudzina, klaudzina, klaudzina.

Teic — pirmā bij ola,
Teic — pirmā bij vista,
Bet — vienalga, kā radība saradās, —
Ticiet, ticiet knābim,
Mazam, dzeltenam knābim,
Kas pirmais no čaumalas parādās!

Var jau ticēt sekstēm,
Skaistām gaiļu astēm,
Bet vai tāpēc mūs sauks par redzīgiem?
Tāpēc ticiet tām galvām,
Kas izlien no olas,
Tiem kakliem gariem un lecīgiem!

Tas nekas, ka tās mazās
Nevar saukt vēl par dējušām
Un tos mazos — par daudz ko jau guvušiem.
Tas nekas, mīļā saule, —
Stāvi pār visiem
Gailēniem nenožuvušiem!

Jo šie gailēni nedziedās
Tais pašos meldiņos
Un visticīnās neklukstēs citātus.
Un man tā vien liekas,
Ka arī olas
Dēs tomēr kaut kādas citādas...

* * *

Pasaulē ir ļoti daudz cilvēku,
kurus es neieredzu.
Un līdz ar viņiem es neieredzu lietas.
Es neieredzu baltas apkaklītes
un kaklasaites,
jo manai meitenei patīk vīrieši
ar apskaužamu eleganci,
un viņa dabūs savu.

Es bieži lamājos.
Es lamāju lietas,
kaut gan vainīgi ir cilvēki.
Es sviežu lamu vārdus
pret kafejnīcu galdiņu plikajiem pauriem,
bet tie ir nejūtīgi
kā nihilistu dvēsele.

Es neieredzu spoguļus.
Mans mīlais cilvēks
pazūd stundām tajā
un nenāk atpakaļ.
Es sēžu spogulim blakus
kā šveicars pie durvīm
un gaidu.

Es nemīlu svinīgus galdus.
Aiz tiem sēž cilvēki,
kuri nedrīkst viens otram
piedot neko,
bet piedod ļoti daudz.
Es esmu glēvs.
Es lamāju lietas,
kad vainīgi ir cilvēki.

PIETURAS ZIMES

I PUNKTS

Priekšnieka nav. Nav! Nē, nav! Varbūt. Nevaru zināt.
(Punkts.)

Jūs esat pārāk jauns. Ja ko runā, tad, ko runā,
vajag zināt. (Punkts.)

Man nav desmit roku, jūs taču redzat. (Punkts.)
Mēs no arodbiedrības. Biedri Jāni, nav glīti tā.
Preciet! (Punkts.)

Durvis ir ciet! Nelauziet durvis! Vai jūs neredziat!
(Punkts.)

Līdz divpadsmitiem. Līdz div-pad-smi-tiem! Tagad
viss ir ciet! (Punkts.)

Kur lai iet? Nav mana darīšana. Vajag gulēt iet.
(Punkts.)

Pilsoni, pie mums restorānā nedzied. Operā dzied.
(Punkts.)

Jā, būs. Būs! Jums saka — būs! Labo. (Punkts.)
Neskatieties, kur nevajag, skatieties vairāk uz labo!
(Punkts.)

Nezinu. Nezinu. Nekā nevaram darīt. (Punkts.)
Varbūt man pienākt parīt? (Klusums.)

To vārdiņu «punkts» tā, ka dzird,
Nepateiks varbūt,
Bet punkts ir,
Un to jūt.
Punkts —respektablais,
Punkts —striktais,
No padomju cilvēka
Padomju cilvēkam
Kā pa ģīmi liktais.

II IZSAUKUMA ZĪMĒ!

Es mīl! Es mīl! Es mīl! Es mīl! Es lu!

Uz priekš! Uz šul!

Lai dzī! Lai vol!

Par ko?

Par ko tu kliež?

Urā! Heidā!

Bravo! Urā!

Tik nav nevienas rupjas balss, kas sauc:

— Tas tak par daudz! —

Jūs, kas ar «urā!» citus barojat,

Par ko jūs karojat?

Tik forma, kampaņa un uzsaukums jums rūp!

Lai tālāk iet kā iedams — krit vai klūp.

Par to, kas tālāk būs, par to jums vairs nav daļas,

Jums tikai balsis skaļas:

— Urā, urā! — Un tālāk viss bez steigas.

Ka tikai izsaukuma zīme sauklim beigās!

III KOLS

Kols.

Aiz kola: vēl būs ...

Kols.

Aiz kola: gaida mūs ...

Aiz kola: rūgs, veidosies, taps.

Aiz kola viss ir labs un nekas vēl nav labs.

Aiz kola: vēl būs, vēl nāks un vēl sekos.

Aiz kola: kosmodromos, mototrasēs un velotrekos

Riteņi, acis un sekundes zibēs.

Aiz kola: prasīs, pieprasīs, gribēs.

Un būs jāvar, jāgrib un jāzina.

Kols neko nesamazina.

Kols neko neizbeidz.

Aiz kola: ej! sāc! steidz!

Ne gals,

ne punkts,

ne pols.

Šim dzejolim beigu nav.

Kols:

A Ć G Ā R N I D Z E J O Ļ I

* * *

Tā lapa, tā lapa,
Kas lejup krīt,
Uzlidos atpakaļ rīt.
Uzlidos atkal zarā rīt
Tā lapa, kas lejup krīt.

Tie sniegi, tie sniegi,
Tie atrauti tiks
No zemes un augšup snigs.
Ir spēks kāds, kas augšup tiem pacelties tiks,
Tie sniegi pret zvaigznēm snigs.

Tas cilvēks, tas cilvēks,
Kas tagad jau sirms,
Tas aizies, kur bija — vispirms.
Tas atgriezīsies, kur bija viņš, pirms
Kļuva kā dieviņš sirms.

Un upes skries atpakaļ,
Strauti kur irdz,
Stars atpakaļ, — saule kur mirdz,
Un pamodīšos no jauna es —
Zem mātes sirds.

* * *

Ja kāds ko labu teic par līdakām,
Tas tikai citus aicina uz ķildām.
Es tomēr teikšu: «Mācieties no tām,
Jo līdakās ir kaut kas nepiepildāms.»

Ak, ja man būtu viņu rijīgums,
Es trenkātu šos cilvēkus un dzītu,
Un, vai tie priecājas, vai raud, vai skumst,
Es tos kā zelta karūsēnus rītu!

Kā ezerā šai dzīves rosībā
Es peldu rijīgs, ūdenszāles zaigo,
Es redzu sauli spurās nozibam
Un sajūtu jau viņu garšu svaigo ...

Es teikšu: «Mācieties no līdakām,
Kad dienas kļūst kā vēdzeles tik rāmas!»
Es teikšu: «Mācieties no līdakām!
Jo līdakas ir nepieēdināmas.»

* * *

Bet, velns parāvis, kāpēc kārtis neaug?
Zaļš spēks no zemes apīņstīgas triec,
Un apīņi aug visur, tur un te aug
Un stīgu atsperes ap kārtīm liec.

Bet kārtis beidzas. Nav kur tālāk dzīties.
Stāds izpleš stīgas, zaļā spēka dzīts.
Stāds grib kā spirāle vēl augšup vīties,
Stāds grib, bet nevar — kārtis neaug līdz.

Tad zaļās stīgas lēni lejup laidās...
Bet atkal kāpj no saknēm zemes spīts,
Un atkal augšup kāpj, kārts galā svaidās,
Un stīgu galos zaļa uguns trīc!

Ak, dzīvē apīnis ir gandrīz katrs
Ap saviem tēviem, draugiem, biedriem vīts,
Bet tikai retam laimējies ir atrast
To kārti, kura apīnim aug līdz.

Ja būtu tā, mēs dzītu savus dzietus
Kā garā pupa stāvus debesīs
Un skatītos: uz sliktiem — piķa lietus,
Uz labiem ļaudīm — zelta lietus list.

Un tāpēc apīņkārtis vajag dabūt,
Ap kurām vijas spirālē zaļš prieks.
Mums tāpēc Dindoņiem šai dārzā jābūt,
Un ja mēs katrs būtu Sukatnieks,
Un ja mēs pārpotētu šķiedras sausās...

To, ko mēs tagad runājam, mans draugs,
To taču arī kārtis dzird un klausās.
Nu, kā tu domā pats — augs? neaug? augs?

SIKUMI

Nolādētie mazie likumi!
Vai tu vari pa tiem iziet staļts?
Manu dzīvi apēd sīkumi:
Nelabi čīkst gulta, klibo galds,

Pazūd cimdi, trolejbusā
Sīkkapeiku nav —
Diena tā kā puķe krusā
Sakapāta jau.

Kaut kas skar tik vienu sakni —
Man jau roze nīkst,
Un, kur citiem puķu dārzi,
Vārpatas man dīgst.

Cilvēks pasmaida par mani.
Kā viņš, draņķis, drīkst!
Draugi teic: — Tu esi pārāk
Patmīlīgs. —

Vakar man jau atkal teica:
— Tu jau kļūsti sīks. —
Man vēl tagad iekšā vārās:
Kā viņš, draņķis, drīkst!

Bet viņš šodien atkal nāk
Un atsāk veco karu:
— Sīkumi ir aizlauzuši
Tavu garu. —

Mazī meli, mazi draugi...
Paņirdz, pasmīn, skauž...
Tie nav kurmji, tās ir sliekas,
Kas tev saknes grauž.

Tās grauž visus. Negaidi, lai
Mierā liek.
Sliekām arī ir no kaut kā
Jāpārtiek.

Ko tu darīsi, kad īsti
Grūtais laiks būs klāt —
Kurmīšs, šakālis un vārna
Prasīs izdabāt?

Ja tu būsi mazu dusmu
Salauzīts un mazs,
Vai tu zināsi, kā jāsit
Sitiens ass?

* * *

Es ēdu vīnogas, tās pašas vīnogas,
Ko redzēju kādreiz vien sapnī.
Es ēdu, pieēdos, ēdu, pieēdos,
Ēdu un apņik.
Es ēdu vīnogas, negribas vairs,
Bet tās no kātiņiem pašas sāk kniebties.
Es ēdu vīnogas, es ēdu vīnogas,
Kamēr sāk riebties.
Bet es ēdīšu vīnogas, laikam ēdīšu vīnogas
Arī rīt un parīt.
Vienkārši tāpēc, ka tās pa rokai
Un nav cita, ko darīt.
Es ēdu vīnogas. Tā — bez garšas,
Ne smaidīt, ne viebties.
Es ēdu vīnogas, es ēdu vīnogas,
Kamēr sāk riebties.
— Cik ilgi tā? Cik ilgi vēl? —
Es prasu katrai dienai,
Bet roka iemet, roka iemet,
Roka iemet mutē vēl pa vienai.

Es ēdu vīnogas. Bet cik ilgi
Var vīnogu dienas tā stiepties?
Es ēdu pa odziņai, ēdu pa odziņai,
Kamēr sāk riebties.
Es ēdu vīnogas.
Es ēdīšu vīnogas
Līdz citrudens ražas ņemšanai.
Es ēdu vīnogas... Nu ko tu muldi!
Vai tad nav nekādu līdzekļu vemšanai?

* * *

Neesiet tik pārmērīgi lieli,
Ļaujiet vismaz man būt mazam,
Ļaujiet man spēlēties ar savu kāju ikšķiem!

Redziet, es guļu šūpulī
Un abām rokām
Bāžu kāju mutē.

Atzīstieties, ka jūs jau esat lieli
Un stīvi
Un ka jūs vairs to nevarat.

Tas ir ļoti svarīgi — laiku pa laikam
Kļūt mazam, lai augtu liels.
Ja Jūs vairs to nevarat,
Jūs esat kaut ko pazaudējuši.
Spirāli.
Atdzimšanu.

Man liekas, mēs to nesaprotam —
Spirāli.
Spirāle nav tā — gultas matracī
Federe.

Spirāle iet caur jums.
Sakiet — vai jūs jūtat, kā spirāle iet caur jums?
Vai jūs varat laiku pa laikam atgulties šūpulī,
Spēlēties ar saviem ikšķiem un bazt kāju mutē?

Ja jūs to nevarat, tad caur jums iet taisne.
Taisne ir stīva.
Un tad tas neko nepalīdz,
Ja jūs gultas federī saucat par spirāli.

Tāpēc ļaujiet man būt mazam.
Es spēlējos ar saviem pirkstiem
Es apgūstu sevi —
Tam, kas nāks:

Brīvā dzejā, pantā ne...
Fontāni...
Spontāni...

Tas viss man vēl nākotnē.
Ļaujiet man spēlēties ar savu kāju ikšķiem.
Es jums galvoju, ka tas ir sabiedriski ļoti nozīmīgi.

* * *

Sis mulķis zēns ir laimīgs.
Ne par ko viņam
nav jāatbild.
Un tu pret viņu arī neko
neiebild.

Mēs viens pret otru
arī neko
neiebilstam.
Mēs uzsmaidām viens otram,
stāvam,
un tā mēs dilstam.

Mēs dilstam pa katram
kopā izdzertam
kausam.
Mēs vācam sev draugus,
kuri arī grib iziet
kājām sausām.

Mēs dilstam pa katram
kopā uzsauktam
tostam.

Kad kustas mēles,
mums liekas, ka paši
ari mēs kustam.

Mēs svinam jubilejas,
vakar bij mana,
rīt būs tava,
un neviens neredz, kā pamazām
zemē atpakaļ ielien
Raiņa Tadenava.

Vēl nupat šodien
arjergardā
bija atkal prieki —
pie spirta mucīņas tikuši bija
vezumnieki.

Tā vienmēr — kad cīņā
akmens uz akmens,
mūris uz mūra,
sauc tostus priecīgā kompānijā
rakstveži un intendantūra.

Un tikmēr simtiem rudzu lauku
apraks dažas ceļojošas kāpas.
Redzi, Spīdola,
kādi mēs esam pļāpas.

INFANTILS DZEJOLIS PAR INFANTILISMU

Redzi, zvirbuļi knābā
Zirgābolus uz ielas...
Neglaimo, mana labā,
mokas nemaz nav tik lielas.

Nerunāsim par mokām,
Mokas ir ļoti mazas.
Redzi: mežmalas lokā
Zāli plūc baltas kazas.

Zagata niekus zog,
Nozog spožu karoti...
Bet cilvēki jāaprok
Neizkaroti.

Cilvēkus zemē rok
Rimušus.
Bet var būt, ka rok
Vēl īsti nepiedzimušus?

Visu mūžu cilvēks kā ganiņš
Silē cūkām bites kapā,
Un tad pēkšņi tu jūti,
Ka ar vienu kāju jau kapā.

Neapjauduši
Savas dzīles,
Dzīvi pussnauduši,
Infantili...

Varbūt tam vecītim vārgam,
Kas mūžā gājis zem desmit vagariem,
Līdz pašam zārkam
Bija bail no žagariem?

Varbūt tai tantītei —
Lai vieglas smiltis nelaiķei Lienei! —
Bija žēi, ka matu bantīte
Smukāka kaimiņienei?

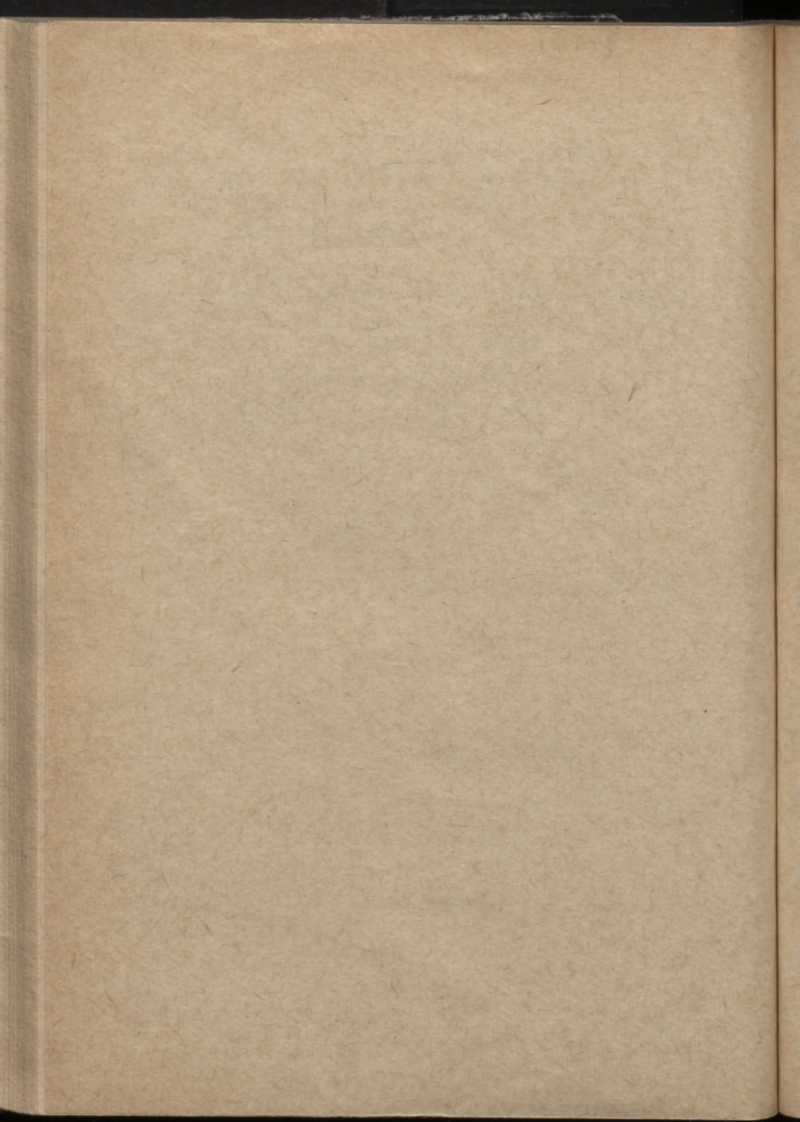
Nomira pensionārs pērn,
Visu cienīts un godināts godnieks,
Bet pēdējos gados viņš bija kā bērns
Tajā spēlītē «Es būšu bodnieks!».

Visi dzied par nākotnes balto gulbīti,
Čakli bariņā strādā un skudro,
Bet tikmēr nekaunīgais stubiķis
Piekauj kautrīgo gudro...

Vispār — negribas jau vairs to te:
Par zvirbuļiem rakstīt un mušām.
Pašam jau arī gribas ļoti
Ātrāk būt pieaugušam.

Kā tam puikam, kas, lai tētim būtu līdzīgs,
Pats savām rokām
Cūku pupas sev sabāza nāsīs.
Mēs iesākām par mokām?
Ak, par tām labāk nerunāsim.

* * *

Es mīlu tavas acis,
Tajās kā egles ciekuru
Sauli kaļ dzenis.
Un es mīlu tavas acis,
Kad tajās uzlec mēness.

Tad viņas tumšas un platas
Manī skatās un brīnās.
Es mīlu tavas acis,
Kad tajās saule ar mēnesi cīnās.

Es mīlu tavas acis,
Kad tās kā čūskas divas
Guļ izmisušas un aukstas,
It kā nemaz nebūtu dzīvas.

Es mīlu tavas acis
Kad tās kā lāzeri divi
Izdeg un izskrien
Caur manu dzīvi.

Bet visvairāk es mīlu, kad tavās acīs
Dzenis sauli kā ciekuru kaļ
Un zelta sēkliņas mazas
Birst dvēselē atpakaļ.

Mazas zelta sēkliņas birst ...
Es to nomodā redzu un miegā.
Reizēm kāda sēkliņa iekrīt
Arī pie manis sniegā.

ZĪMES

Tādas bija zīmes:
Divi cūkpieņu ziedi
Uz viena kāta. Zaļš mauriņš.
Un pirmajam pavasara tauriņam
Blakus otrs tauriņš.

Nemaz nemeklējot, tāpat —
Aiz šķūņa ceriņu zarā
Divi piecīši
Tieši blakus
Tai lielajā ziedu barā.

Tai lielajā barā, kur tik maz ziedu
Pa piecām un trijām,
Mums kaut kā laimējās —
Mēs abi piecīši blakus bijām.

Kas tovasar lika man uz pleca
Nolaisties divām spārēm?
Kas toruden lika baravicēniem
Augt pa pāriem?

Mēs mežā abi kā pagāni gājām,
Salikām rokas
Un lūdzām visus pa divi kopā
Saaugušos kokus,

Lai viņu zaļā uzticība
Mums tiek uzticēta.
Mēs lūdzām, lai viņi ar savām saknēm
Un savām sēklām mūs svēta,

Un, ja mūsu soļi šķirti ies
Katram savus takus,
Lai tai priežu silā vēl satiekamies,
Kur divi dzeņi kaļ blakus.

* * *

Citi saka:
Šķelmīga skuķe.
Man viņa ir
Mana saulespuķe.

Nejauši uzdīga
Gurķu vagā
Kā mana dzīve
Garā un smagā.

Visi manus gurķus
Teica un slavēja,
Viņu man tikko
Neizravēja.

Teica: gurķiem dīgļlapas
Ābas divas stīvas.
Šīs tādas citādas,
Šīs pārāk dzīvas.

Saradās teicēji,
Saradās palīgi.
— Ejiet jūs visi, — es teicu,
— Galīgi. —

Tagad, kur vienmēr šē
Gurķi auga,
Aug mana
Saulespuķe šmaugā.

Cits osta nelķi,
Cits pielūdz rozi,
Man patīk, kā viņa
Sauli groza.

Lai kur iet saule,
Lai iet kā iedama,
Vienmēr pagriežas
Pretī ziedam.

— — — — —

Katrs no ziemas
Kādreiz nobīsies.
Man melnas, jaunā
Sēkliņas lobīsies.

Kas mani sauks par vecu
Un viņu par aušu,
Es tiem pār plecu
Tukšās čaumalas spļaušu.

* * *

Rīts. Uz mana pleca mostas
Divas acis zilas, platas
Un uz mazā nakstgaldiņa
17 matadatas.

Kas ir redzējis, tas zina,
Kā tiem reizēm acis gailē —
17 maziem velniem
Katra matadatas smailē.

Reizēm sajūku es prātā:
Katrā kadrā, katrā skatā
Nāk no ekrāna uz mani
Aktrises ar matadatām.

Naktī greizsirdīgi velni
Mani dur un mani krata:
— Vai tu zini, kur tā bija?
Tā ir viņas matadata.

Drīz būs jāieziemo rozes,
Jāsedz egļu skujām platām.
Es pie zemes rožu kātus
Spraudišu ar matadatām.

Atnāks vecums. Šļuks pār ausīm
Vecā hūte malām platām,
Mana bezzobainā mute
Šļupstēs vēl par matadatām.

Jūs man sakāt: Mīlestība.
Es jums saku: ejiet ratā!
Mīlestība tā ir inde
Mazā melnā matadatā.

* * *

Es nezināju, ka manī ir tik daudz vietas —
Tev.

Līdz šim es savu dvēseli mēbelēju

Sev, sev, sev

Pats, pats, pats.

Tā aiz gada gads.

Pats priecājos, pats ciešu.

Tagad es pie velna visas šīs grabažas sviežu.

Tagad

Tu te esi.

No sienas līdz sienai.

No rīta sākot,

Cauri dienai.

No īsiem mirkļiem

Līdz vakariem gariem.

Starp grāmatu kaudzēm,

Starp mēness stariem.

Tu esi ap mani un manī,

Viena matērija.

Viens lauks.

Es jūtu, kā no maniem pleciem
Tavas rokas plaukst.
Izmisuma naktīs aklās
Tu esi manu sienu naglās,
Bet pēc naktīm baismām
Tu atkal esi pie griestiem rīta gaismā.
Tu esi zilajā, skumjajā vakara krēslā,
Es sadedzinu pa krēslam.
Tu redzi — es sadedzinu galdu,
Tu redzi — es skaldū.
Lai starp četrām dvēseles sienām
Nepietrūkst vietas mūsu dienām.
Nevienai lietai te vairs nav vietas.
Tās ir lietas, nevajadzīgas lietas.

Bet labāk iesim.
Tūlīņ.
Un mēs vēl tālu tiksim.
Te ir par šauru.
Te mēs nepaliksim.

GREIZSIRDIGI UN AIZVAINOTI DZEJOĻI

I

Es ticu, ka putns ir viegls un brīvs,
Kad par mīlestību tas dzied.
Tu ievedi mani krātiņā
Un aizsiti durvis ciet.

Es neesmu putns. Es esmu lācis,
Kas tavā krātiņā sēž
Un skatās, kā pāri mežiem aiznes
Brīvus putnus
Brīvs vējš.

Es esmu lācis, kas skumji sūc ķepu
Un vēl nemaz neapjauž,
Ka mīlestība ir krātiņš vieninieks,
Kurā viens tikai stieņus grauž,

Jo otrs aiziet, un tu paliec ar būri,
Divu krātiņš paliek tev vienam.
Tad mēs izbāžam ķepu starp diviem stieņiem,
Starp diviem stieņiem mēs lienam,

Lai pamestu krātiņu reizē ar otru,
Bet nevarām pamest to,
Un vienmēr viens paliek un ar visu būri
Otram pakaļ klunkuro.

Ja tu būtu būri, ja tu būtu te . . .
Bet tu vari brīva iet.
Tu ievedi mani krātiņā
Un aizcirti durvis ciet.

Es nevaru aiziet. Es nevaru izkļūt.
Es nevaru aizbēgt nekur.
O, stipras ir restes! Varbūt mūža restes,
Kas mani ieslēgtu tur.

Es esmu Miška, brūnām acīm,
Kas dusmās pie sevis rūc.
Un tad, kad tam vajag tavu ķepu,
Tās nav. Un viņš savu sūc.

II

Ja es būtu muļķis,
Man būtu vieglāk.
Es neredzētu, kā tu smaidi,
Es neredzētu, kā viņš smaida,
Es neredzētu, kā jūs abi smaidāt.

Ja es būtu akls,
Man būtu vieglāk.
Es neredzētu pavēli viņa acīs,
Es neredzētu paklausību tavās acīs,
Es neredzētu aicinājumu jūsu abu acīs.

Ja es būtu kurls,
Es nedzirdētu pustoņus,
Kurus jūs abi dzirdat
Un domājat,
Ka citi tos nedzird.

Pat ja mana oža
Būtu tik vien asa
Kā vilku sunim,
Arī tad es justu —
Te ož pēc nodevības.

Ja es būtu muļķis,
Man būtu vieglāk:
Mani nesauktu par muļķi.

III

Kas tu esi — vaduguns vai malduguns?
Es no tevis aizeju kā padzīts suns,
Paglaudīts un pažēlots, un iznerrots,
Un es nezinu, kur ir mans suņa gods.
Gan es jūtu — te kaut kas pēc meliem ož,
Kaut kur sesks šai fermā vistas kož,
Un mans purnagals aiz atriebības trīc,
Bet es atkal, pažēlots un paglaudīts,
Nezin kāpēc apvaldos un savaldos:
Es vēl skaidri nezinu, kam kost,
Es vēl skaidri nezinu, kā būt,
Bet mans suņa purns jau labi jūt,
Ka pats velns to nevarēs man liegt,
Ja es celšos savus suņa zobus triekt...
Ja es celšos savus suņa zobus kost...
Kāds būs beigts. Kāds būs pagalam. Kāds būs nost.

Labi, labi. Es tāpat, pa jokam vien.
Kad mēs satiksimies? Rīt vai parītdien?
Tu jau esi man mans dievs un velns,
Katru reizi aizeju no tevis mazs un melns
Sunelis.

IV

Es eju, dzīvoju un smejos.
Bet pēkšņi manī kaut kas klups
Un atkal acu priekšā dejos
Tavs mīļais, trakais hulahups.

Šī pilsēta bij četrstūris,
Šī pilsēta bij pelēks kubs,
Šī pilsēta bij nedzīvs mūris,
Bet iedegās tavs hulahups,

Un uguns svītra griež un graiza.
Un nakti griež un dienu šķeļ,
Un tevi uguns mēles laiza,
Un mani uguns blāzma dzeļ.

Nu sirds kā kreisais āķis ringā
Sīt precīzi un asi zib.
Nu sirds kā šķautnains akmens lingā
Grib atrauties un lidot grib.

Lai akmens atraisās un lido!
Un kaut kur auksti stikli drups.
Un mani beidzot paņems vidū
Tavs mīlais, trakais hulahups.

Bet dienas deg un dienas lido,
Un tā var gadiem sniegi snigt.
Tu esi uguns riņķa vidū,
Un klāt es nevaru tev tikt.

V

Pasaule ir ļoti dziļa,
 Ja tā skatās no loga augstuma.
 Kad es tur būšu lejā,
 Tu sildīsi plaukstu man.

Tu liksi man roku uz krūtīm,
 Ko tu augšā te nedarīji.
 Es atcerēšos, cik tu tur augšā
 Auksta biji.

Pasaule ir dziļa, dziļa,
 Ja tā skatās no loga augstuma.
 Var būt, ka tā var izbēgt
 No aukstuma.

Var būt, ka mana dvēsele
 Ir jau izkāpusi pāri palodzei
 Un tagad tai atlauzti spārni
 Lejā kā vālodzei.

Varbūt tur lejā uz akmeņiem,
 Mašīnas kur ārdās,
 Mana dvēsele kā bezdelīgu bērns,
 Izsviests no ligzdas, spārdās.

Cik jocīgi, mana dvēsele,
It kā tu būtu man lieka —
Izkriti no septītā stāva
Un atpakaļ nevari iekāpt.

Izkriti no septītā stāva,
Un jānomirst pirmajā stāvā.
Cik ilgi tā mēs dzīvosim —
Katrs savā?

Tu jau pie manis netiksi,
Ar salauzto spārnu vālodze.
Var būt, ka tikai viens ceļš
Ir pie tevis. Un sākums ir palodze.

Pasaule ir dziļa, dziļa,
Ja tā skatās no loga augstuma.
Var būt, ka tā var izbēgt
No aukstuma?

VI

Es zinu, kur ir mana dvēsele.
Es zinu, bet atpakaļ neeju,
Es sēžu ar draugiem pie galda
Un vīnu glāzēs leju.

Un, kad palieku viens reizēm vakaros,
Es vientuļš mēnesi reju.
Bet dvēsele man ir, es zinu,
Es tikai pakaļ tai neeju.

Lai paliek mana dvēsele
Tur tajā tālajā plavā.
Lai dzīvo ar bērziem un zaķiem
Nodabā savā.

Lai dzīvo kā ezis, kā spāre,
Kā stirnubuks brīvā dabā!
Lai dzīvo bez manis viena,
Tā būs labāk.

Lai nomirst bez manis viena
Uz celma vai dzērveņu ciņa,
Tāpat kā es nomiršu viens —
Bez viņas.

Jo dvēseles nav te nevienam!
Man arī nevajaga.
Es sev skaitīšu gadus kā govij
Rievu riņķus uz raga,

Kā tukšus sērkociņus savas dienas
Es atpakaļ kārbīnā grūdīšu,
Un mani ilgi par pilnu turēs,
Un kāda jums daļa, ko es jutīšu!

Es tad saku jums visiem,
Kas laimīgi ar savām dienām, —
Lai nav man dvēseles,
Tāpat kā jums nav nevienam.

VII

Izšķirsimies tepat saulītē,
Kamēr abus skārusi nav ēna,
Kamēr abus vēl nav skārusi
Viltus rūsa rūsgana un rēna.

Tevis dēļ es esmu pratis daudz.
Esmu kāvies, cīnījies un cirties,
Tikai vienu nepratu nekad:
Pašā īstākajā brīdī šķirties.

Nepratu, kā cilvēki to prot
(Vai tie sirdī bagāti vai mazi?),
Nepratu, kad dancis bij pa trim,
Pārgriezt mīlestību kā ar nazi.

Sadalīt un teikt: — Ņem pusi sev.
Tāda mīlestība man par grūtu.
Atdod manu! Savu paņem sev.
Kopā nest mums pārāk smagi būtu.

Tevis dēļ es esmu pratis daudz,
Pat pēc tevis šķērsām straumei irties.
Tevis dēļ es esmu pratis daudz.
Pratīšu no tevis arī šķirties.

Izšķirsimies tepat saulītē,
Kamēr ēna skārusi nav abus.
Gan jau vēl bez manis satiksi
Tikpat mīļus cilvēkus un labus.

VIII

Pasaki labu vārdiņu.
Pasaki!
Tev nav ko teikt . . .
Es tagad zinu, ko tu domā.
Tu gribi beigt.

Tu neteiksi.
Es zinu, ka tu gribi aiziet.
Tu vairs negribi manus palagus,
Manis cepto maizi.

Tu vairs negribi manus matus,
Manus agros un pelēkos ritus.
Tu vairs negribi manus cimtus,
Klusos vakaros izrakstītus.

Es tev devu, kas man ir.
Un es neesmu nabaga.
Bet vairāk man nav,
Un es nevaru būt vēl labāka.

Tu saki — liela mīlestība.
Manējā laikam ir maza.
Es to citiem nerādīju.
Bija bail, ka neizvazā.

Ēs to rādīju tikai tev.
Tu daudz devi man un daudz ņēmi.
Es tevi milu tā,
Kā koks mil zemi.

Bet tagad ej!
Es palikšu.
Man nav kur steigt.
Es tikai neticēju, ka pienāks stunda,
Kad vajag beigt.

* * *

Trīslapītis — ceriņos baltos,
Nelaipe baltā.
Tu jau zini, kā es maldos.
Tā cilvēki maldās.

Cilvēki meklē laimi piecām
Un lapiņām sešām.
Mēs, meklējot laimi, zarus liecam
Baltu ceriņu mežā.

Es negribu tevi, sešlapainā,
Dvēsele svešā.
Es tevi atraidu, projām gainu.
Labāk palikšu bešā.

Cilvēki norauj un ieliek laimi
Starp grāmatu lapām
Un ar šo sakaltēto laimi
Iet visu mūžu. Līdz kapam.

Māca ticējums:

Laimi, līdzko atrod, vajag

Apēst un aprīt.

Tā var apēst visu pasaulē šajā

Un apēst sapni.

Es arī, ja gribējis, atradis būtu

Daudz laimju šorīt.

Bet es labi zinu, es labi jūtu —

Es tās nespētu norīt.

Jo es atradu tevi. Tu man spīdi

Baltu ceriņu naktī saltā.

Mans baltais trislapīti,

Mana nelaime baltā.

SAPNIS

Uz zemes mums abiem bij ļoti skaisti.
Zaļa ziedoša zeme un zili vēji.
Es teicu: — Tu tikai man neizgaisti,
Bet tu iebridi jūrā un
aizpeldēji.

Viļņiem zilās bij acis un baltas krēpes.
Tu jokojies, priecājies un smēji,
Bet tad pēkšņi — atstāji kāpmalā drēbes,
Iebridi jūrā un
aizpeldēji.

Man jau bij tādas bailes un aizdomas māca,
Kad tu tā kā kaija gar liedagu skrēji,
Jo viļņi nāca, nāca un nāca;
Un tu iebridi jūrā un
aizpeldēji.

Es liedagā stāvu. Te mēs gājām.
Savus matus ar maniem mezglā tu sēji,
Mēs norunājām, ka iesim uz mājām,
Bet tu iebridi jūrā un
aizpeldēji.

Uz zemes kā vienmēr ir ļoti skaisti.
Zaļa ziedoša zeme un zili vēji.
Uz zemes ir skaisti un nav vairs skaisti,
Jo tu iebridi jūrā un
aizpeldēji.

ŠIS DIENAS

1

Kas ir šīs dienas? Cieta kalnu klints,
Caur kuru jāizkaļas man pie tevis.
Neviens nevienu vēl nav atradis
Tā vienkārši, ne sevi citiem devis.

Ir kalns. Un kalnā divi kaļ un rok.
Ka pretī rok viens otram, viņiem liekas.
Ir akmens kalns. Un tajā divi rok.
Un kalna vidū viņiem jāsatiekas.

Es nezinu, kas viņiem līcis cirst
Un virzienu kas tuneļiem tiem spraudis.
Bet cilvēks cērt un rok, un dzimst, un mirst,
Un mūža tuneļos pēc cita cits zūd ļaudis.

Kaut kur tepat tepat tu pretī lauz.
Kaut kur tepat — vēl tikai cirtņa trieciens.
Un mums pa abiem būs viens mūžs, viens kauss,
Viens rīts, viens vakars un viens maizes rieciens.

Kaut kur tu pretī roc. Es ieklausos.
Es ieklausos. Bet nav. Un klintis klusē.
Šos akmeņus — es pievarēšu tos.
Un izrakšos es kalna otrā pusē.

Es izrakšos. Bet tevis vairs tur nav.
Es lūgšos pēdīgajam saules staram.
Bet stars būs nežēlīgs: — Par vēlu jau.
Jūs kaut kur aizrakāt viens otram garām,

Vēl tā var būt: šai kalnā cilvēks rok,
Bet otra cirtnis neatbild tā kaismei,
Un cilvēks aprimst izsicis un plok,
Kad tikai spridis palicis līdz gaismai.

Viņš maldās tuneļos un tevi nesadzird.
Un necērt pretim tev, jau tevi meklēt stājis,
Un, kad tu viņu atrod, viņš vēl ir.
Un viņa nav. Nav sevi saglabājis.

* * *

Neviena dzīves stunda
Nav pagājusi lieka.
Šī bija pilna zāles,
Un šī bija pilna prieka.

Un tajā mani kā cirvi
Kāds uz tecilas trina.
Citreiz manus nervus rāva
Kā priežu saknes no zemes
Un groziņus pina.

Es neteikšu, kas bija rāvēja,
Es neteikšu, kas bija pinēja.
Un, cik man toreiz sāpēja,
Ne ar vārdu es nepieminēju.

Jo vēlāk bij ļoti labi.
Tajā groziņā viņa zemenes lasīja,
Tās zemenes saldās un sarkanās,
Kuras mana dvēsele prasīja.

Un visas tās stundas,
Ko es dzīvoju rātņi un bauslīgi,
Un visas tās stundas,
Kurās es kašņojos kauslīgi,

Un tās stundas, ko es atdevu citiem,
(Un tā pats sev pāri darīju),
Un tās stundas, ko es atņēmu citiem
Un pats vienīgi sevī sariju, —

Tās mirdz pār manu dzīvi
Ziemas salā ar ledus kristāliem,
Tās rej kā no lauku mājām
Ziemas vakaros suņi iztālēm;

Tās apbērnojas kā kaķi
Manā pagultē klusi un saimīgi,
Un es jūtos kā skudru pūznis —
Tik nemierīgi un laimīgi,

Ka, ja arī jūs varētu
Mani pieķert melos tišos,
Vienalga — es neatzišos,
Es neatzišos!

Man neviena dzīves stunda
Lieka nav pagājusi.
Ne tā, kas dega kā zibens,
Ne tā, kas aizvilkās klusi.

VECA DZIESMA

Man bail par meiteni ar zilām acīm,
Jo viņa visu tā kā bērns vēl redz,
Un draņķī skatās, acis iepletusi,
Un it kā redz. Bet acis neaizsedz.

Man bail par meiteni ar zilām acīm,
Jo viņai ir vēl tāda bērna sirds.
Bet nekrietnība tavas krūtis skūpstā
Un pēc — par tavu padevību ņirdz.

Man bail par meiteni ar zilām acīm,
Jo viņai ir tāds laimīgs bērna smaids.
Bet, ja reiz aizlido tas melnā naktī
Un atgriežas kā izsāpējis vairs?

Man bail par meiteni ar zilām acīm,
Jo viņa visu tā kā bērns vēl dzird.
Teiks viņai vārdu daudz. Vai viņa atšķirs
Tos, kuriem dzīvot, un tos, kuriem mirt?

Es skatos meitenē ar zilām acīm
Un nezin kāpēc man par viņu bail.
Bet viņa smejas. Māti vējā plīvo.
Dievs, stāvi klāt, kā viņai acis gail!

TRISZUBURI

I SVECES DZIESMA

Iznes mani caur mūžiem,
Lai vējš mani nenopūš.
Stiprs kā tavas rokas
Lai ir mans mūžs.

Pasargi mani no vēja,
Vējam viss ir ļauts.
Viņš jau ir izdzēsis smejojot
Sveču tik daudz.

Tikai pie tavām kājām
Liesma izdegot plaks.

Pasargi mani no viņa,
Vējš ir tik traks!

Pasargi, vējš ir tik nelabs,
Vējš ir tik ļoti jauks.
Pasargi mani no viņa,
Kad viņš mani sauks.

II VEJA DZIESMA

Nebaidies, svečturi, es tavu sveci
Neņemšu līdz.

Tā nav mana vaina, ka sveces
Mani jau jūtot trīc.

Manās rokās ikviena svece
Tik, cik man vajag, kvēl.

Pēc tu to varēsi iedegt no jauna —
Sev, man nav žēl.

Atnākšu paņemšu, izdzeršu viņai
Dvēseli es.

Vēlāk — vienalga, kur tu to savu
Sveci nes.

III SVEČTURA DZIESMA

Nāk sveces un man lūdzas: Nepievill
Uz mana pleca sveču asras pil,
Ikvienā maza balta gaisma spīd,
Es nevaru tās atkal tumsā dzīt.
Kad vējš jau citur sveču liesmas dzer,
Tā atnāk un man savu sirdi ver.
Kāpēc tās tieši man nāk vienmēr klāt
Uz mana pleca sevi izraudāt?
Un nevaru ne neļaut tai, ne ļaut,
Kad man uz pleca balta svece raud.

I PĒRLES DZIESMA

Ai sami ūsainie, ai zuši šmaugie,
Ai smiltis tekošās, kas zūd un irst,
No tālās pasaules caur zaļiem ūdens augiem
Pēc manis zelta akvalangists nirs!

Viņš cauri perlamutra vākiem redzēs
Un stiprām rokām gliemežvākus šķirs,
Es viņa acīs raudzīšos kā svecēs,
Kad viņš ar mani atkal augšup nirs.

Es visu aizmirsīšu viņa delnā,
Un arī tas, man teiks, ir jāaizmirst,
Kā dziļumā pie sūnu akmens melnā
Mazs gliemezis bez savas pērles mirst.

Ai gliemezi, slēp mani savās skavās,
Lai labāk smilts mums pāri zūd un irst!
No tālās pasaules pēc manis dzelmēs tavās
Jau zelta acīm akvalangists nirst...

II GREDZENA DZIESMA

Smilšu tūļa, dievs tev pārli devis,
Nonīkst pārle, ja tā saulē neviz.
Tāds es esmu, tāds es stāvu smīnot,
Nevaru šo pārli neapbrīnot.

Smilšu tūļa, vākus vaļā ver!
Ļauj, lai katrs pārles gaismu dzer!

Es tai došu sveču gaismu vāro,
Es tai došu acu gaismu kāro.
Spožas paies naktis un tik īsas
Tā kā meitenei pirms pusnakts trīsas.

Ko tu sargā! — tik un tā tiks ņemts
Tas, kas manai zelta acij lemts.

Gliemežvākos spoža pārle sēro —
Pērlēm sāp, ka viņas neievēro.
Kaut kur skaista pārle mokās sprostā,
Kaut kur gliemezis snauž dūņu ostā . . .

Ne viņš var ko pārlei ņemt, ne dot.
Dievs, kāpēc tu muļķiem pārles dod!

III GLIEMEZA DZIESMA

Pērles dēļ tu draugu skaudi,
Bet nav vērts — tik smilšu graudi,
Tikai mazi smilšu graudi
Pērles ir.

Kas ir apkārt smilšu graudam?
No tā visa, ko mēs baudām,
No tā visa, ko mēs raudam,
Pērle aug.

Mēs ap viņu gaismu krājām,
Mēs ar mirdzumu to klājām,
Mēs to pērli izdomājām,
Paši mēs.

Ko mēs savas pērles baudām?
Ko mēs savas pērles glaudām?
Izspļauj pērli, ja tu jaudā,
Gliemi, brāl!

Lai mirdz gredzenos un rotās
Pērles, tevis apskaidrotās!
Lai mirdz sāpes, tevis dotās,
Gredzenā.

Redzi, kāds tai spožums laimīgs,
Kad tai apkārt gredzens glaimīgs.
Izspļāvi? Un esi laimīgs,
Gliemi, brāl!

— — — — —
Gliemi, brāli, kam tu draudi?
Gliemi, brāli, ko tu raudi?
Tikai mazi smilšu graudi
Pērles ir.

I DURVJU DZIESMA

Ienāc un neizej.
Kas grib, lai man garām skrej,
Kas grib, lai par tevi smeļ —
Ienāc un neizej!

Ienāc! Pret sevi — pats.
Pret savu aci — acs.
Nebaidies — lai ir bads.
Nebaidies, ko teiks rads.

Nebaidies, neizej,
Suņi aiz loga kad rej,
Nāras aiz loga kad dej,
Neskaties, neizej.

Gurums teiks: «No sevis bēdz!»
Neklausī — neatslēdz!
Nakts prasīs: «Ko tu rēc?»
Neklausī — neatslēdz!

Esi pret straumi kā pliēns.
Esi pret sevi — viens.
Gadi kā dienas lai skrej —
Ienāc un neizej!

II KORIDORA DZIESMA

Pa kurām durvīm tad tu iegāji?
Ai naivitāte šķīstāl
Tā istabiņa, kur tu iegāji,
Nemaz nav istā.

Es labi zinu: tajā visi cieš,
Grauž zirgi slitu, piesieti pie slitas,
Un tajā visi zemeslodi griež,
Un mušas izmisīgi logā sitas.

Šīs nav tās durvis. Tev nav jāieslēdz
Sev pašam sevi, cīnoties bez mitas.
Kas gudrs ir, tas tālāk iet un redz,
Ka bez šīm durvīm vēl ir durvis citas.

Un paver tās, un paskaties, un būs
Kaut kas, kas tevi sasilda un satver.
Ak, kā es nožēloju visus jūs,
Kas dzīvē tikai vienas durvis atver.

Ver nākošās. Nav istās? Nākošās!
Līdz pretī vieglums nāk, jau durvis verot.
Man ziniet, netik istabiņas tās,
Pa kurām mokās, zemeslodi sverot.

III ISTABAS DZIESMA

Ja tu esi tas, kas cauri sienām jūt,
Tev nav simtiem durvju jāatver.
Sienas tā kā zili dūmi zūd,
Un pie upes mežā alnis dzer.

Ja tu esi tas, kas cauri sienām iet,
Nebūsi šais sienās viens un vārgs —
Zvaigznēs nedzimuši bērni dzied,
Un zem grīdas — kapu klusums dārgs.

Pacelies pie nepiedzimušiem,
Varbūt tev kā zvaigznei lemts vēl dzimt.
Nolaidies pie tēviem rimušiem,
Pamācies, kā ļimstot nesaļimt.

Ja tu esi tas, kas cauri sienām redz,
Sēdi apskaidrots pie sava galda.
Tur pa kreisi sienā saule lec,
Tur pa labi — sienā tumsa valda.

Un tu esi kukainītis mazs,
Un tavs ceļš ir tikai maza smilga,
Bet tur priekšā smagi šūpojas
Bezgalība mūžīga un zilga.

* * *

Tā vijas spirāle: virs loka izstiepts loks.
Par bērnu teic: būs dienās lietaskoks.

Man dienas laikā reizēm rādās spoki,
Nāk pretī un iet garām lietaskoki.

Nāk skapja durvis kokgriezumiem veciem,
Nāk spīļu arkls platiem koka pleciem,

Un garām žūžū līgani un mīksti
Iet šūpulis ar baltu šūpuļīksti.

No lietaskoka labi darināti
Iet garām bendes kluči, pletņu kāti,

Un reizēm redzu Spartakus un Kristus
Pie labiem lietaskokiem krustā sistus.

Gan vijas spirāle, gan sirdi spiež auksts loks,
Kad teic par bērnu: tas būs lietaskoks.

* * *

Man vienmēr likās, ka viņš ir labs cilvēks.
Viņš klusi pie sevis smaidīja,
Kad viņu ar biedokļiem un ar ziedokļiem,
Un ar viedokļiem baidīja.

Kad cilvēki žēlojās cits citam
Un katrā klupienā vaidēja,
Tie brīnīt brīnījās, kā viņš tā prata:
Cēlās un atkal smaidīja.

Un cilvēki skrēja cits citam virsū
Un pāri un cauri skraidīja;
Viņš negrūstījās. Gar maliņu gāja,
Mierīgi gāja un smaidīja.

Es nedomāju, ka viņš bija Kristus
Vai ka viņš zvaigznes skaitīja.
Viņš vienkārši ritmu, dvēseles ritmu
Cilvēku solī gaidīja.

Viņš guļ tagad kapos un neko lielu
Tā arī nesagaidīja.
Bet man ļoti gribas, lai cilvēki smaida
Tā, kā viņš kādreiz smaidīja.

Un kad es skatos uz rūpju vaibstiem
Un smaidu atēnām vājām,
Man gribas kliegt, tikai atceroties,
Cik mēs neritmiski gājām.

Es bieži skatos uz dusmu rievām,
Uz nervozām lūpām un sejām:
Cik neritmiski mēs maizi griežam
Un cik neritmiski mēs ejam!

Es zinu, cik tālu mums vēl jāiet,
Bet kur mēs aiziesim, ja mēs
Iesim tik nervozi aizrīdamies,
Iesim tā raustīdamies?

* * *

Es labus cilvēkus mācos.
Es vēroju viņu melus,
Un vai taisnība, ko viņi māca —
«Koks, kas lokās, nelūst»?

Tādi labi cilvēki...
Es skatos viņu labajās sejās,
Un tad man liekas, ka vaina
Nav kokos, bet vējos.

Tāpēc labus vējus es mācos.
Es mācos viņu varu.
Es vēroju, kā viņi loka
Bērzu baltu un garu.

Jā, vējam taisnība: katrs brāziens
Ir zemes un saules likums.
Tad jau varbūt: ja lokās koks,
Tad lokans ir koka tikums?

«Koks, kas lokās, nelūst...»
Vai tā nav pašattaisnošanās?
Cik tad tur tālu līdz mācībai —
«Nelūst koks, kas klanās»?

* * *

Man tagad pie viņa vairs nav kur iet,
Bet kādreiz, varbūt šajā pat ziemā,
Kād laukos guls sniegs un jūra būs ciet,
Atnāks sirms vecis ciemā.

Un, kad nemiera velns mani drupinās,
Sirms vecis vienmēr manī ienāks,
Sirms vecis manī zušus kūpinās,
Sirms vecis atgulsies sienā

Un stāstīs par alni, kas ragus lauž,
Kā rūgst sulas vītoli mietos,
Par rūsu, kas pamazām enkurus grauž,
Un ka rīt varbūt bites spietos.

Viņš ar celmiem un koku māžeriem
Atnāk vakaros krēslaini dīvos
Un saka: — Es pielikšu roku tiem,
Un tu redzēsi, ka viņi dzīvos.

Es eju pie veča, kad saplēsts mans miers,
Kād man sirdsmiers ir jāsalāpa,
Un es zinu — nekad manī nenomirs
Ne šis vecis, ne vītoli kāpā.

Es eju pie veča, kad manu mieru kāds jauc,
Un tad mani kaļ viņa kalts.
Un es atkal pats esmu dzintara grauds,
Un aiz vītoliem jūra šalc.

Viņš bija sirms vecis kāpmalas mājā.
Kopa bites. Jūrā laivu dzina,
Baltu baltu bārdū. Basām kājām.
Un ne kukaini nesamina.

* * *

Paskaties, kā vecis met tiklus,
Cik nesteidzīgi viņš to dara.
It kā nebūtu bijis ne pirmā, ne otrā
Pasaules kara.

Paskaties, kā vecis kopj bites,
Noņem bišu spietu no zara.
Paskaties, cik nesteidzīgi
Viņš to dara.

Paskaties, cik mierīgi vecis
Alu dara.
It kā viņš nezinātu,
Ko alus dara.

Un cik mierīgi, nesteidzīgi
Vecis to visu dara!
It kā priekšā viņam vēl būtu
Mūžība gara.

Bet, ja nu vecis zina, ka viņš
Ir daļa no kāda stara,
Var būt, ka viņam priekšā arī ir
Mūžība gara?

Un varbūt tad mūžībai
Un pašam
Ir ļoti no svāra,
Lai visu tā —
Svētā mierā dara?

SATURS

Tēze-antitēze

Par to, ko cilvēks cilvēkam	7
Par pašapziņu	9
Par acīm	12
Par vientulību	15
Par pašpārvarēšanu	19
Par darbu	23
Par kājslaukiem un kādu izmisīgu vēlēšanos	27
Par mīlestību un jāntārpiņiem	31
Par prātu, saprātu, emocijām un afektiem	33
Par neuzticību un uzticību	37
Par krūzēm, kas plīst, un krūzēm, kas neplīst	39
Par banālo ellī un siltu baltu pienu	43
Par to, kas ir kāpju galā, un vai tā ir	47
Par sirdēstiem, ēzi un abru	49
«Es jums atdodu...»	53
Par dzīves apliecinājumu	57
Par Vjetnamu, pastkastīti un savas sētas vārtiem	59
Uz Sevčenko pieminēja kāpēm	61
«Mēs dzimstam no tēva...»	63
«Pasaulē ir ļoti daudz cilvēku»	65
Pieturas zīmes	
I Punkts	67
II Izsaukuma zīme	69
III Kols	70
Ačgārnī dzejolī	
«Tā lapa, tā lapa...»	71
«Ja kāds ko labu teic...»	72
«Bet velns parāvis...»	73
Sīkumi	75
«Es ēdu vīnogas...»	77

«Neesiet tik pārmērīgi lieli...»	79
«Sis muļķis zēns ir laimīgs»	81
Infantils dzejolis par infantilismu	84
«Es mīlu tavas acis...»	89
Zīmes	91
«Citi saka...»	93
«Rīts. Uz mana pleca mostas...»	95
«Es nezināju, ka manī ir tik daudz vietas...»	97
Grelzsirdīgi un aizvainoti dzejoļi	
I «Es ticu, ka putns ir viegls un brīvs...»	99
II «Ja es būtu muļķis...»	101
III «Kas tu esi...»	102
IV «Es eju, dzīvoju un smejos...»	103
V «Pasaule ir ļoti dziļa...»	105
VI «Es zinu, kur ir mana dvēsele...»	107
VII «Izšķirsimies tepat saulītē...»	109
VIII «Pasaki labu vārdu...»	111
«Trīslapītis cerīnos baltos...»	113
Sapnis	115
Sīs dienas	117
«Neviena dzīves stunda»	120
Veca dziesma	122
Trīsžuburi	
I Sveces dziesma (123). II Vēja dziesma (124).	
III Svečtura dziesma	125
I Pērlis dziesma (126). II Gredzena dziesma (127).	
III Gliemeža dziesma	128
I Durvju dziesma (130). II Koridora dziesma (131).	
III Istabas dziesma	132
«Tā vijas spirāle...»	133
«Man vienmēr likās...»	134
«Es labus cilvēkus mācos...»	136
«Man tagad pie viņa vairs nav kur iet...»	138
«Paskaties, kā vecis met tīklus»	140

Имант Зиедонис

ВХОЖУ В СЕБЯ

Стихи

Издательство «Лиесма»

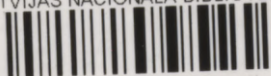
Художник А. Лиелайс

На латышском языке

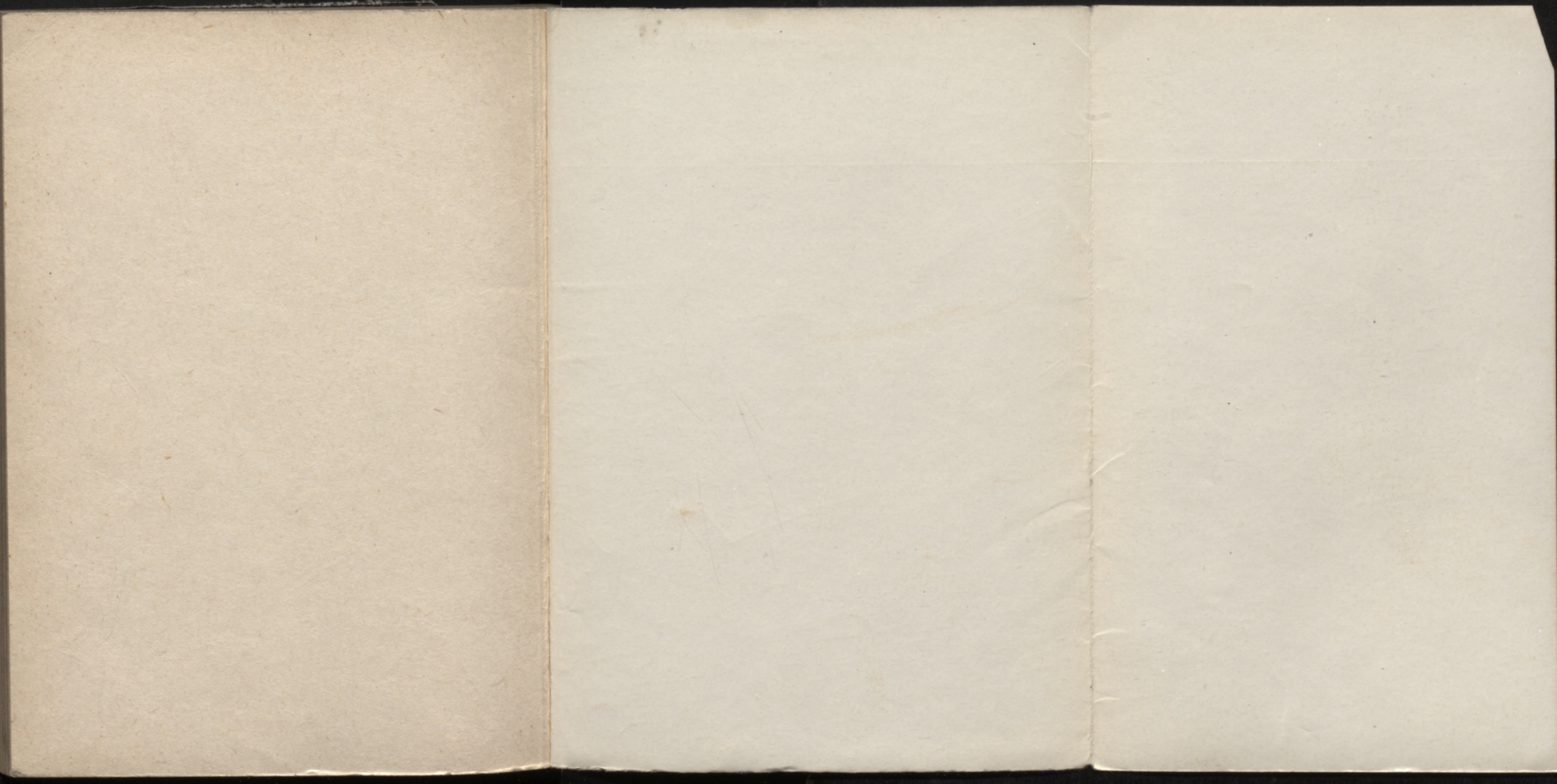
Redaktors J. Sirmbārdis. Māksl. redaktors A. Jēgers.
Tehn. redaktore A. Pētersone. Korektore S. Kaņepe.
Nodota salikšanai 1968. g. 25. janvārī. Parakstīta
iespiešanai 1968. g. 23. maijā. Tipogrāfijas papīrs
Nr. 1, formāts 60×90/32. 4,5 fiz. iespiedl.; 4,5 uzsk.
iespiedl.; 3,22 izdevn. l. Metiens 33 000 eks. JT 06205.
Maksā 37 kap. Izdevniecība «Liesma» Rīgā, Pa-
domju bulv. 24. Izdevn. Nr. 21785/Do-251. Iespiesta
Latvijas PSR Ministru Padomes Presei komitejas
Poligrāfiskās rūpniecības pārvaldes 23. tipogrāfijā
Jelgavā, Raiņa ielā 27 Pasūt. Nr. 314

L2

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309068886

37 kap.

OBLIGĀTAIS EKSEMPLĀRS